

İNSAN HAKLARI AVRUPA MAHKEMESİ ARALIK AYI KARARLARI

İstanbul Barosu İnsan Hakları merkezi tarafından hazırlanmıştır.

- 1. Başvuru Adı** : C ve E / Fransa
- Başvuru No** : 1462/18 ve 17348/18
- Başvuru Tarihi** : 04 Ocak 2018 ve 10 Nisan 2018
- Karar Tarihi** : 19 Kasım 2019
- Karar Linki** : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-199497>
- Konu** :

Başvuru Fransız yetkililerinin, Fransa dışında taşıyıcı annelik yöntemine başvurularak ve istem sahibi baba ile üçüncü kişi bağışçının üreme hücreleri kullanılarak dünyaya gelen çocukların annelerinin resmi kayıtlarda yasal anne olarak kayıt altına alınması talebinin reddedilmesinin 8. ve 14. maddeleri ihlal ettiği iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu.

Olaylar :

1462/18 numaralı başvuru 3 Fransız vatandaşı tarafından yapılmış olup başvurucular 1963 doğumlu Bay C, 1965 doğumlu Bayan C ve 2010 yılında dünyaya gelen çocuklarıdır.

Bahse konu çocuk, 2010 yılının Şubat ayında ABD’de doğmuştur ve Bay C ile üçüncü kişinin (bağışçının) gametleri (üreme hücreleri) kullanılarak hamilelik gerçekleşmiştir. Çocuğun doğum belgesi, 2010 yılının Ekim ayında Florida’da düzenlenmiş ve baba olarak Bay C, anne olarak Bayan C gösterilmiştir.

2014 yılında Bay ve Bayan C, Miami’de bulunan Fransız Konsolosluluğu’na giderek Florida’da hazırlanan doğum belgesindeki bilgilerin Fransız sicillerine (doğum, evlilik ve ölüm kayıtlarına) geçirilmesini talep etmiştir. Bay ve Bayan C’nin taşıyıcı annelik yöntemiyle çocuk sahibi olduklarına ilişkin emareler bulunduğundan, talepleri Nantes Savcılığı’na yönlendirilmiştir.

2015 yılında, Nantes Savcılığı çiftin başvurusunu reddetmiştir. Başvurucular, Sözleşme m. 8 ile m. 14’e dayanarak bahse konu ret kararına karşı Nantes Bölge Mahkemesi nezdinde itiraz etmiştir.

2016 yılında, Bölge Mahkemesi itirazlarını kabul etmiştir. 2017 yılında ise Rennes Temyiz Mahkemesi, baba Bay C ile çocuğun aralarındaki yasal bağı kabul ederek kararı bu yönden onamış ve babanın talebini kabul etmiştir. Ancak çocuğun

biyolojik annesi Bayan C olmadığından ve yurtdışında taşıyıcı annelik yöntemine başvurulduğundan, Bayan C'nin anne olarak kaydedilmesi yönündeki talebi reddedilmiştir.

17348/18 sayılı başvuru ise 5 Fransız vatandaşı tarafından yapılmış olup başvuruçular 1962 doğumlu Bay E, 1969 doğumlu Bayan E ve çiftin 2014 yılında dünyaya gelen üç çocuklarıdır.

Bahse konu çocukların üçü de 2014 yılının Şubat ayında Gana'da doğmuşlardır ve Bay E ile üçüncü kişinin (bağışçının) gametleri kullanılarak hamilelikler gerçekleşmiştir. Çocukların doğum belgeleri Mayıs 2014'te Gana makamlarınca düzenlenmiştir ve baba olarak Bay E, anne olarak Bayan E belirtilmiştir. Bay ve Bayan E, Gana'daki Fransız Elçiliği'ne başvurarak doğum belgelerindeki bilgilerin Fransız kayıtlarına geçirilmesini talep etmişlerdir.

2014 yılında, Nantes Cumhuriyet Savcılığı çiftin başvurusunu Adalet Bakanlığı'na yönlendirmiştir; çocuklarının taşıyıcı annelik yöntemi ile dünyaya gelmiş olmasının Fransız Medeni Kanunu m. 16/7'ye aykırılık teşkil ettiğini, bu nedenle Bakanlık'tan görüş alınıncaya dek başvuru konusunda karar veremeyeceğini iletmıştır.

2015 yılında, Bay ve Bayan E Nantes Cumhuriyet Savcılığı'na karşı Bölge Mahkemesi'ne başvurmuştur. Davaları kabul edilmiştir, Mart 2017'de ise söz konusu mahkeme kararı temyiz mahkemesince onanmıştır.

2018 yılında, temyiz mahkemesini kararına karşı kanun yararına bozma başvurusunda bulunulmuştur. Yargıtay, çocuğun annesi olarak istem sahibi annenin kaydolması yönündeki hükmü bozmuştur.

İhlal İddiaları :

Başvuruçular, Sözleşme m. 8 (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) uyarınca çocuklarının özel hayatlarına saygı haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

Ayrıca, çocukların doğum belgelerindeki tüm detayların Fransız sicillerine geçirilmemesinin ayrımcı bir müdahale olduğunu belirterek, Sözleşme m. 8 ile bağlantılı olarak m. 14'ün (ayrımcılık yasağı) ihlal edildiği iddia edilmiştir.

Karar :

Madde 8 (özel hayata saygı hakkı)

Mahkeme 10 Nisan 2019'da yurtdışında taşıyıcı annelik yöntemi ile ve istem sahibi baba ile üçüncü kişinin (bağışçının) gametleri kullanılarak gerçekleştirilen hamilelikler sonucu dünyaya gelen çocuklarla alakalı tavsiye görüşü yayımlamıştır ([link](#)). Görüşte, istem sahibi babalar ile çocukların arasındaki yasal bağın ulusal hukukta tanınmasına ilişkin detaylara yer verilmiştir ([basın bülteninin linki](#)).

Mahkeme, bu başvurulardaki çocukların da aynı durumda bulduklarını belirtmiştir. Ayrıca istem sahibi annelerin ebeveyn bağı kurmak adına evlat edinme yoluna başvurabilecekleri, bu yöntemin ulusal hukuk tarafından tanındığını iletmiştir. Bu hususa 5 Temmuz 2017 tarihli Yargıtay kararında da değinildiğini, Fransız Hükümeti'nin bu yönde verdiği güvencelerden şüphe duyulmasına yer olmadığını ifade etmiştir. Bu yöntemin işlerliğinin 5 Temmuz 2017 tarihli kararla kesinleşmiş olduğu, o tarihte C çiftinin çocuğunun 7 yaşında olduğu ve E çiftinin çocuğunun 3 yaşında olduğu dikkate alındığında, bu kararın anne ile çocuklar arasındaki bağı pratikte kurulduktan çok daha sonra alındığı aşıkardır.

10 Nisan 2019 tarihli tavsiye görüşünde Mahkeme istem sahibi anne ile çocuğun bağıнын pratikte kurulduğu hallerde, bahse konu bağı yasal olarak tanınması için etkili bir başvuru yolunun olması gerektiğini belirtmiştir. Mahkeme, istem sahibi annelerin evlat edinme yöntemine başvurmalarının çocuklar üzerinde bir külfet yaratmayacağını dile getirmiştir. Ayrıca, Hükümetin sağladığı bilgiler ışığında tam evlat edinme işlemlerinin 4,1 ayda, sınırlı evlat edinme işlemlerinin 4,7 ayda sonuçlanacağı bilinmektedir. Sonuç olarak, Mahkeme Fransız yetkililerin istem sahibi annelerin taleplerini reddetmelerini orantısız bir müdahale olarak görmemiştir. Bu nedenle Mahkeme başvurucuların Sözleşme m. 8'den doğan ihlal iddialarını açıkça dayanaktan yoksun bulmuştur.

Madde 8 ile bağlantılı olarak Madde 14 (ayrımcılık yasağı)

Mahkeme, “yurtdışında doğan çocuklar” ile “yurtdışında taşıyıcı annelik yöntemi ile doğan çocuklar” arasındaki tek farkın; yabancı makamlar tarafından düzenlenen doğum belgelerindeki detayların tamamının Fransız sicillerine geçirilememesi ve evlat edinme yöntemine başvurulmasının gerekli olması olduğuna dikkat çekmiştir. Hükümetin açıklamalarından anlaşıldığı üzere, taşıyıcı annelik yöntemiyle doğan çocuklarla istem sahibi annenin arasındaki yasal bağı kurulması talebi mahkemeler tarafından çocuğun üstün yararı gözetilerek vaka bazında değerlendirilmektedir. Ayrıca Mahkeme, 10 Nisan 2019 tarihli tavsiye görüşünde çocuk ile istem sahibi ebeveynler arasındaki bağı tanınmasının Devletlerin takdir yetkisinde olduğunu, Sözleşme m. 8 tarafından tanınan korumanın Devletlerin bahse konu bağı tanınması hususunda genel bir yükümlülük yüklediğini belirtmektedir. Sonuç olarak, ihlal iddiasına konu olan muamele farklılığı nesnel ve meşru bir gerekçeye dayanmaktadır. Dolayısıyla Sözleşme m. 14 bağlamında ileri sürülen ihlal iddiaları da açıkça dayanaktan yoksun bulunmuştur.

2. **Başvuru Adı** : Man ve Diğerleri/Romanya
Başvuru No : 39273/07
Başvuru Tarihi : 31 Ağustos 2007
Karar Tarihi : 19 Kasım 2019
Karar Linki : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-199494>
Konu :

Başvuru, araştırmacı gazeteci Liviu Aurel Man, eşi ve ekibine karşı şantaj şebekesi yönettikleri yönünde isnat edilen suçlamalar ve cezai takibat kapsamında yürütülen işlemler nedeniyle başvuruçuların Sözleşme m. 3, m. 5 §§ 3 ve 4, m. 6 §§ 1 ve 2, m.8, m. 10, m. 13 ve 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında korunan haklarının ihlal edildiği iddialarının çeşitli nedenlerle kabul edilemez bulunması.

Olaylar :

Romanya vatandaşı olan başvuruçular Liviu Aurel Man ve Milena Man, sırasıyla 1965 ve 1967 yıllarında dünyaya gelmişlerdir. Evli olan çift Cluj-Napoca'da (Romanya) ikamet etmektedir ve S.C. Exploziv Media S.R.L., S.C. Loretto Press S.R.L. ve S.C. Token Media S.R.L. isimli üç Romanya şirketinin sahibi ya da yöneticisi konumundadır.

Liviu Aurel Man gazetecidir ve Gazeta Medya Grubu'nun başkanıdır; bahse konu medya grubunun bünyesinde birkaç gazete ve üst düzey yetkilileri de kapsayan yolsuzluk olaylarını haberleştiren haftalık dergiler bulunmaktadır.

Savcılık yetkilileri 2005 yılında Liviu Aurel Man ve Gazeta Medya Grubu'nun yönetiminde bulunan beş gazeteci hakkında şantaj ve organize suç şüphesiyle soruşturma başlatmıştır. Şüpheliler, yerel politikacıları ve iş insanlarını Gazeta Medya Grubu bünyesinde bulunan gazetelere ilan (reklam) vermemeleri halinde itibarlarını zedeleyici bilgileri ifşa edecekleri yönünde tehdit etmekte suçlanmıştır.

Yürütülen cezai takibat kapsamında; 30 Ekim 2006 tarihinde Liviu Aurel Man tutuklanmış, evinin ve sahibi olduğu iki gazetenin merkez binalarının aranmasına ilişkin karar alınmış, arama işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Aramalar sırasında ele geçirilen belge ve bilgisayar gibi bazı unsurlara polis tarafından el konulmuştur, bahse konu unsurlar 2009 yılının Aralık ayında başvuruçulara iade edilmiştir.

Tutuklanan Man'ın savcılık tarafından ifadesine başvurulmuş, 2007 yılının Mart ayına kadar tutuklu olarak yargılanmasına devam edilmiş, daha sonrasında ise

şehri terk etmesi yasaklanarak serbest bırakılmıştır. 2017 yılının Aralık ayında ise isnat edilen suçları işlediği sabit olmadığından beraat etmiştir.

Yargılama esnasında başvuruçuların tüm malvarlıkları ve banka hesapları, muhtemel mağdurların zararlarının karşılanması için güvence altına alınması amacıyla dondurulmuştur. Yargılamanın sonunda ise temyiz mahkemesince tedbirin devam ettirilmesine karar verilmiştir.

Man, yargılama sırasında tedbirin kaldırılması talep etmiş, ancak talebi reddedilmiştir. Başvurucu ayrıca gazete binalarında gerçekleştirilen aramaların hukuka aykırı olarak gerçekleştirildiklerini iddia etmiştir, ancak itirazları dayanaksız bulunarak reddedilmiştir.

Kovuşturma sürecinin sonuçlanmasını takiben Man, yargılamanın makul sürede tamamlanmamasına istinaden tazminat davası açmıştır, söz konusu dava halen derdesttir. İlgili davada malvarlıklarına ve banka hesaplarına konulan tedbire dair itirazlarını da ileri sürmüştür.

Başvurucu hakkında yürütülen yargılama medyada geniş yer almıştır. Özellikle Aralık 2006, Ocak ve Şubat 2007'de, Liviu Aurel Man, diğer gazeteciler ve Cluj Valisi arasında geçen ve yerel politikacılar, şirketler ve onların ilanlarını (reklamlarını) konu alan konuşmalara ilişkin telefon konuşması dökümleri medyaya yansımıştır.

İhlal İddiaları :

Liviu Aurel Man, Sözleşme'nin 3. maddesi (insanlık dışı veya küçük düşürücü muamele yasağı) ışığında iki iddia ileri sürmüştür; ilk iddiası gözaltına alındıktan sonra 60 gün boyunca tecritte tutulduğuna ilişkindir. Ayrıca, tutuklama işlemi sırasında savcının medyaya haber verdiğini ve çağırdığını, kendisinin maskeli polisler tarafından kelepçelenmesinin filme alındığını ve fotoğraflandığını, bu şekilde tehlikeli bir suçlu intibası yaratılmaya çalışıldığını iddia etmektedir.

Başvurucu ayrıca Sözleşme'nin 8. maddesinin (özel hayata, aile hayatına, konuta ve haberleşmeye saygı hakkı) ihlal edildiğine ilişkin birçok iddia ileri sürmüştür; iddialar arama ve el koyma işlemleri, yetkililerin Man'ın telefon konuşmalarını medyaya sızdırmaları, tutuklanması ve evinin aranması sırasında yetkililer tarafından medyaya haber verilmesi ve çağırılması hakkındadır.

Başvurucu, gazetelerin yayına hazırlanması için gerekli olan materyallere el konulması nedeniyle bazı yayınların askıya alındığını, bazılarının ise son verildiğini ilerek Sözleşme'nin 10. maddesinde korunan hakkının (ifade özgürlüğü) ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Malvarlıklarının ve banka hesaplarının dondurulması sonucunda ise, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin (mülkiyetin korunması) ihlal edildiği iddia edilmiştir.

Son olarak başvuru, tutuklanması ve yargılama öncesi tutukluluğuna nazaran Sözleşme m. 5 §§ 3 ve 4 (kişi özgürlüğü ve güvenliği) ihlali; cezai takibat esnasında gerçekleşen hatalar nedeniyle m. 6 §§ 1 ve 2 ihlali ve m. 13 (etkili başvuru hakkı) ile birlikte m. 3, m.8, m. 10 ve 1 No.lu Protokol m. 1 ihlalleri iddialarını iletmiştir.

Karar :

Madde 3 (insanlık dışı veya küçük düşürücü muamele yasağı)

Mahkeme, Liviu Aurel Man'ın tecritte tutulması veya kelepçeli görüntülerinin halkla paylaşılmasına karşı başvurabileceği etkili ulusal hukuk yollarının bulunmasına rağmen gerekli adımları atmadığını belirtmiştir. Bu nedenle başvuru m. 3 bağlamında ileri sürdüğü iddialar, iç hukuk yollarının tüketilmemesi sebebiyle kabul edilemez bulunmuştur.

Madde 8 (özel hayata, aile hayatına, konuta ve haberleşmeye saygı hakkı)

Arama ve el koyma işlemleri hakkındaki iddialar

Mahkeme, aramaların Romanya Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 100. ve 101. maddelerine dayandığını, bu nedenle "kanuna uygun" olarak gerçekleştirildiğini, meşru bir amaca hizmet edildiğini; suçun önlenmesi ve kişileri haklarının korunması sebepleriyle yürütüldüğünü ifade etmiştir.

Ayrıca, arama kararlarının ilgili ve yeterli gerekçelere dayandırılarak alındığını, kötüye kullanıma karşı yeterli güvencelerin sağlandığını belirtmiştir

Arama kararı, savcının arama işlemleri sırasında ilan (reklam) anlaşmalarını, muhasebe defterlerini ve muhtemel şantaj mağdurlarını içeren veri tabanını ele geçirmeyi hedeflemesi ve şantaj ve organize suç şüphesinin bulunması nedenleriyle bir hakim tarafından verilmiştir. Dolayısıyla, Mahkeme'ye göre, arama kararı makul şüpheye dayanmaktadır. Yargılama sonucunda Man'ın beraat etmiş olmasının ise bu değerlendirme üzerine bir etkisi bulunmamaktadır. Ayrıca arama kararı sadece 10 günlüğüne verilmiştir.

Tüm bunlara ek olarak Mahkeme, aramaların Man, eşi, iki tanık ve savunma avukatının huzurunda gerçekleştirildiğini, el konulan eşyaların mühürlü zarflarda muhafaza edildiğini ve gerekli tutanakların düzenlendiğini belirtmiştir. Man ve eşinin ne arama esnasında ne de ulusal yargı mercileri nezdinde herhangi bir itiraz ileri sürdükleri ifade edilmiştir. Mahkeme, Man'ın sadece gazete binalarında gerçekleştirilen aramalar hakkında itirazlarının bulunduğunu, iddialarının ulusal mahkemelerce incelendiğini ve gerekçeli olarak reddedildiğini gözlemlemiştir.

Sonuç olarak Mahkeme, başvuru m. 3 bağlamında ileri sürdüğü iddialarını açıkça dayanaktan yoksun bulmuştur.

Medyaya sızdırılan telefon konuşmaları hakkındaki iddialar

Mahkeme, Man'ın telefonunun dinlenmesi sonucunda elde edilen ve savcılık dosyasında bulunan telefon konuşmalarına ilişkin kayıtların özel gazetelerde yayımlandığını belirtmiştir.

Ancak, gazetelerin kamu makamlarının etkisi altında kalarak hareket ettiklerine ilişkin bir iddia bulunmamaktadır.

Ayrıca, haberlere konu olan telefon konuşmalarının gazetecilerin araştırmaları sonucunda ortaya çıkarılmalarının haricinde kalan bir yöntemle elde edildiklerine ve yayımlandıklarına dair herhangi bir delil yoktur.

Mahkeme, telefon konuşmalarına ilişkin dökümlerin 2006 yılının sonlarında ve 2007'nin başlarında yayımlandığına, başka bir deyişle başvuruçuların ulusal mahkemeler önünde görülen davalarının derdest olduğu döneme denk geldiğine dikkat çekmiştir. Romanya kanunları uyarınca, medyanın dava dosyasına erişimi vardır. Dosyanın gizli tutulmasını talep etme hakları bulunmasına rağmen, başvuruçular bu haklarından faydalanmamışlardır.

Özetle Mahkeme, kamu makamlarının dökümlerin yayımlanmasında rol aldıklarını gösteren bir delilin bulunmadığını belirtmiştir. Dolayısıyla başvuruçuların bu yöndeki iddiaları açıkça dayanaktan yoksun bulunmuştur.

Man'ın tutuklanmasının ve evinin aranmasının haberleştirilmesi için medyanın çağırılması

Mahkeme, Man'ın kelepçeli görüntülerinin halk nezdinde bilinir hale gelmesine bağlı olarak Sözleşme'nin 3. maddesine dayanılarak ileri sürülen iddiaları, iç hukuk yollarının tüketilmemiş olduğu gerekçesiyle reddetmiştir.

Madde 10 (ifade özgürlüğü)

Mahkeme, gazetecilerin iyi niyetli hareket ettikleri ve meslek etik kuralları içerisinde kaldıkları takdirde Sözleşme'nin 10. maddesine sağlanan korumadan faydalanabileceklerini vurgulamıştır.

Ayrıca başvuruçuların yargılandığı davanın işledikleri iddia edilen bileşik suçların kovuşturulması ile alakalı olduğunu ve bu yönüyle diğer davalardan farklılaştığını; gazetecilerin haber kaynaklarını teşhis etmek için yürütülen arama ve el koyma işlemlerinden ve bilgi verme haklarının ihlal edilmesinden farklı bir durum olduğunu belirtmektedir.

Başvuruçular hakkındaki cezai takibatın, halkı bilgilendirme haklarının hukuka aykırı olarak kısıtlanması gibi meşru olmayan bir amaçla yürütüldüğünü gösterir herhangi bir emare bulunmamaktadır. El konulan belgeler ve bilgisayarlar ise

kovuşturma nedeniyle muhafaza edilmiş ve nihayetinde kişilere iade edilmiştir. Ayrıca, başvurucular haklarında uygulanan tedbire karşı itirazlarını sunmuşlardır; itirazları ulusal mahkemelerce incelenmiştir.

Mahkeme, her ne kadar arama ve el koyma işlemleri sırasında el konulan eşyaların başvurucuların gazetecilik faaliyetlerini devam ettirmeleri için gerekli olduklarını kabul etse de ifade özgürlüklerine getirilen bu kısıtlamanın orantısız olmadığına karar vermiştir.

Sonuç olarak Mahkeme, başvurucuların m. 10 uyarınca ileri sürdüğü iddialarını açıkça dayanaktan yoksun bulmuştur.

1 Nolu Protokol'ün 1. Maddesi (mülkiyetin korunması)

Mahkeme, cezai takibatın sonuçlanmasını takiben Man'ın tazminat davası açtığı, bahse konu davada malvarlıklarının ve banka hesaplarının dondurulmasına ilişkin itirazlarını ileri sürdüğünü belirtmiştir. Dava halen derdesttir, bu nedenle Mahkeme Liviu Aurel Man'ın malvarlığından barışçıl bir şekilde yararlanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin ileri sürdüğü iddiaları reddetmiştir.

Diğer maddeler

Mahkeme, başvurucuların m. 5 řř 3 ve 4, m. 6 řř 1 ve 2, m. 13 kapsamında korunan haklarının ihlal edildiği yönündeki iddialarını açıkça dayanaktan yoksun bularak reddetmiştir.

3. Başvuru Adı : Schweizerische Radio- und Fernsehgesellschaft ve Diğerleri / İsviçre

Başvuru No : 68995/13

Başvuru Tarihi : 25.10.2013

Karar Tarihi : 05.12.2019

Karar Linki : [Schweizerische Radio- und Fernsehgesellschaft ve Diğerleri / İsviçre](#)

Konu : Başvurucu yayın kuruluşunda botoksle ilgili yapılan bir programda botoksü üretmek için gereken hayvan deneylerine değinilmemiş olması suretiyle kamuoyunun özgürce oluşmasının engellendiğinden bahisle federal kanunun ihlal edildiğine ulusal makamlarca karara verilmesinin ifade özgürlüğüne müdahale oluşturmadığı ve şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu.

Olaylar :

Başvurucular biri, radyo ve televizyon alanında devlet imtiyazı temelinde (kamu hizmeti) temelinde hizmet veren İsviçre Yayıncılık Kurumu'dur (SSR). Diğer üç başvuru ise sağlık ve tıpla ilgili güncel konuların ele alındığı Puls isimli bir programın editör ekibindedir.

Ocak 2012'de SSR, botoks konusunda bir TV programı yayımlamıştır. Ardından Verein gegen Tierfabriken Schweiz (VgT) isimli bir dernek, bu programa karşı, Bağımsız Yayın Şikayet Kurumu (AIEP) nezdinde bir şikayet başvurusu yapmıştır. Dernek, özellikle programın botoksu üretmek için gerekli olan hayvan deneylerine (DL-50 testleri) değinilmediğini ileri sürmüş ve bu durumun olguların güvenilir bir şekilde sunulmasını gerektiren Radyo ve Televizyon Federal Yasası hükümlerine aykırı olduğunu belirtmiştir.

Ağustos 2012'de AIEP şikayeti kabul etmiş ve halkın kendi görüşünü oluşturma özgürlüğünün temini için söz konusu hayvan deneyleri hakkında bilgi verilmesi gerektiğine karar vermiştir. SSR'den, ihlal tespitinin ardından aldığı tedbirler hakkında rapor vermesini istemiştir.

Aralık 2012'de, SSR'nin temyiz başvurusunda Federal Mahkeme, AIEP'nin kararını hukuka uygun bulmuştur. Mahkeme, özellikle, üretilen her paket için ürünün dozajının güvenliğinin nasıl test edildiğine değinilmediğini, bu şekilde botoks konusunda halkın hem hastalar hem de tüketiciler olarak fikir edinmesine müsaade edilmediğini belirtmiştir.

Haziran 2013'te, SSR, AIEP'ye, alınan tedbirler hakkında, programın kanalın video portalından kaldırıldığını belirten bir rapor sunmuştur. AIEP, alınan önlemlerin kısmen yeterli olduğunu söylemiş ve dosya kapatılmıştır.

Ekim 2015'te SSR, botoksla ilgili, ürünün üretimi için gerekli olan hayvan deneylerine değinmeyen başka bir program yayımlanmıştır.

İhlal İddiaları :

Başvurucular 10. maddeye (ifade özgürlüğü hakkı) dayanarak, Federal Mahkeme'nin kararının caydırıcı etkisinden oluşturduğunu ve ifade özgürlüklerinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Karar :

Mahkeme, başvuruyu ifade özgürlüğü kapsamında incelemiştir. Mahkeme, Puls programına dair Federal Mahkeme önündeki yargılamada, editöryal ekibe mensup üç başvuru taraf olmadığını kaydetmiştir. Dolayısıyla, bu başvurucular Mahkeme'ye başvurmadan önce mevcut iç hukuk yollarını tüketmemiştir.

SSR, kendi adına, ulusal makamların kararlarının caydırıcı bir etkiye, yani program konseptinin üzerinde ağır bir etkiye ve hukuki belirsizliğe neden olduğunu

iddia etmiştir. Bununla birlikte, SSR bu varsayımsal etkilerin gerçekte de meydana geldiğini somut olgularla göstermemiştir. Mahkeme, bu bağlamda, tamamen varsayımsal seviyedeki caydırıcı etki risklerinin, Sözleşme'nin 10. maddesi anlamında bir müdahale oluşturmak için yetersiz olduğunu yinelemiştir.

Ayrıca Mahkeme, İsviçre makamlarının ne programın yayımlanmasını yasakladığını ne de programın video portallarından kaldırılmasını emrettiğini gözlemlemiştir. Bir imtiyaz sahibi ve kamu hizmeti sağlayıcısı olan SSR, kanunen, AEIP'yi gelecekte benzer ihlalleri önlemek için yaptıkları düzenlemeler hakkında bilgilendirmek zorundaydı. AEIP bu önlemleri sadece kısmen yeterli görmesine rağmen, incelemeye son vermiş ve incelemenin SSR üzerinde somut veya hukuki bir sonucu olmamıştır. Aslında SSR, daha sonraki Botox programlarında, herhangi bir yasal yaptırıma maruz kalmadan hayvan deneylerine yer vermemeye devam etmiştir. Özellikle 2015 yılında SSR, ürünü üretmek için gereken hayvan deneylerine hiç atıfta bulunmayan "Ce botox qui nous veut du bien" ("Botoks yardım etmek için burada") adlı bir program hazırlamış ve yayımlamıştır.

SSR, ayrıca, her ne kadar ulusal mahkeme kararlarıyla yasaklanmamış olsa da program için satın aldığı ARTE filmini artık kullanamaması nedeniyle zarar gördüğünü belirtmektedir.

Mahkeme, SSR'nin web sitesinde AEIP kararına yer vermesinin yeterli olacağını AEIP tarafından SSR'ye bildirilmesinde herhangi bir "suçlama" görememiştir. Aslında bu tedbir kamuoyunun özgürce oluşmasındaki kamusal menfaate değinmiştir. Dahası, AEIP, sunulması gereken bilgilerin nasıl sunulacağına dair herhangi bir detaya yer vermemiştir. AEIP, SSR'yi kararlara ilişkin veriyi video portalında nasıl sunacağını seçme konusunda serbest bırakmıştır.

Sonuç olarak Mahkeme, yerel yargı kararlarının caydırıcı bir etkisinin olmadığına ve itiraz edilen söz konusu kararın SSR'nin ifade özgürlüğüne bir "müdahale" oluşturmadığına karar vermiştir. Bu gerekçeyle Mahkeme, Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiği iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

4. Başvuru Adı : Petithory Lanzmann / Fransa

Başvuru No : 23038/19

Başvuru Tarihi : 25.04.2019

Karar Tarihi : 05.12.2019

Karar Linki : [Petithory Lanzmann / Fransa](#)

Konu : Başvurucunun vefat eden oğlunun sperminin tıbbi yardımla üreme yapabilen bir kuruluşa nakledilmesi talebinin reddedilmesine ilişkin şikayetin, bireyin nasıl ve ne zaman ebeveyn olacağına karar verme hakkının devredilemez bir hak olduğu gerekçesiyle kişi bakımından yetkisizlik nedeniyle, ayrıca 8. maddenin büyükanne veya büyükbaba olma hakkını kapsamadığı gerekçesiyle kişi bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğu.

Olaylar : Başvurucu Dominique Petithory Lanzmann, 1957 doğumlu ve Paris'te yaşayan bir Fransız vatandaşıdır.

Petithory Lanzmann, 2018'de ölen Shoah filminin yönetmeni, gazeteci ve yazar Claude Lanzmann'ın dul eşidir. Oğulları 13 Ocak 2017'de tarihinde, 2014 yılında teşhis edilmiş olan kanserli bir tümör nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Hastalığını öğrenir öğrenmez Petithory'nin oğlu, ölümüyle bağlantılı olarak baba olmak üzere çocuk sahibi olmak istediğini ifade etmiştir. Sonuç olarak, Paris'teki Cochin Hastanesi'nde "Yumurta ve Sperm Araştırma ve Koruma Merkezi"ne (CECOS) spermini bırakmış, İsviçre'deki bir merkezle temasa geçmiş ve yurtdışında sperm bankacılığı için başka seçenekler düşünmüş; ancak hastalığından dolayı devam edememiştir.

2017 ilkbaharında, CECOS başkanı, başvuru sahibinin oğlunun sperminin İsrail'deki bir sağlık kuruluşuna aktarılması talebini Biyotıp Ajansı'na iletmeyi reddetmiştir. Petithory Lanzmann, Paris İdari Mahkemesi'ndeki acil başvuru hakimine başvurmuş ve oğlunun sperminin tıbbi yardımla üreme yapmaya yetkili bir sağlık kuruluşuna gönderilmesini onaylamak için gerekli önlemlerin alınmasını istemiştir. Sperm aktarılması talebinin reddinin, kendisinin büyükanne olma hakkından ve oğlunun isteklerine saygı gösterilmesini sağlayarak arzuladığı aile hayatını kullanma hakkından mahrum kaldığını ileri sürmüştür. Bununla birlikte "acil başvurular hakimi" başvuruyu reddetmiştir. Başvurucu, bu kararı, Danıştay'da temyiz etmiş, başvurusu reddedilmiştir.

İhlal İddiaları :

8. maddeye (özel ve aile hayatına saygı hakkı) dayanarak, başvurucunun son istekleri olan İsrail veya ABD'de izin verilen prosedürler ile tıbbi yardımla üreme olarak infertil bir çiftte bir bağış veya gestasyonel taşıyıcılığa uygun olarak işlemler

yapmak amacıyla, ölen oğlunun spermine erişmesinin imkansız olmasından şikayetçi olmuştur.

Karar :

Mahkeme, başvurunun 8. madde yönünden kabul edilebilirliğini incelemiştir. Mahkeme, başvuru şikayetinin aslında iki ayrı kısımdan oluştuğunu gözlemlemiştir. İlk bölümde oğlu adına dolaylı bir mağdur olduğunu iddia ederken, ikincisinde büyükbaba veya büyükanne olma imkanından yoksun bırakıldığı için doğrudan bir mağdur olduğunu iddia etmiştir.

Dolaylı mağdur statüsü iddiasıyla ilgili şikayette, Mahkeme, başvuru sahibinin iddia ettiği hakların oğlunun nasıl ve ne zaman ebeveyn olacağına karar verme hakkını ilgilendirdiğini kaydetmiştir. Ancak Mahkeme, bu hakkın devredilemez haklar kategorisine ait olduğunu gözlemlemiştir. Mahkeme başvurunun bu kısmını kişi bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez bulmuştur.

Dolayısıyla, Mahkeme'ye göre, başvuru sahibi, bu bağlamda, oğlunun adına Sözleşme'nin ihlalinin mağduru olduğunu iddia edemez. Doğrudan mağdur statüsü iddiasıyla ilgili şikayete ilişkin olarak, Mahkeme, 8. maddenin büyükbaba veya büyükbaba olma hakkını garanti etmediğini belirtmiştir. Mahkeme bu nedenle başvurunun her bu kısmının da konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

5. Başvuru Adı : Zarubin ve Diğerleri / Litvanya

Başvuru No : 69111/17, 69112/17, 69113/17 ve 69114/17

Başvuru Tarihi : 18 Eylül 2017

Karar Tarihi : 19 Aralık 2019

Karar Linki : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-200110>

Konu : Litvanya'nın Rusya devletine ait radyo ve televizyon kuruluşu Rossiya-24 bünyesinde çalışan 4 Rus gazeteciyi, katıldıkları konferanstaki agresif ve provokatif davranışları dolayısıyla sınır dışı etmesi ve haklarında giriş yasağı koymasının, ifade özgürlüğünü ihlal etmediği.

Olaylar : Başvurucular, Pavel Zarubin, Alexander Makarov, Andrey Melnikov ve Alexey Kazakov, sırasıyla 1981, 1988, 1966 ve 1978 doğumlu Rus vatandaşlarıdır.

Başvurucular, Rusya devletine ait Rus yayın kuruluşu Rossiya-24 tarafından istihdam edilmektedir. Meslekleri sırasıyla muhabir, ses operatörü, kameraman ve baş editördür.

Mart 2016'da başvurucular, Litvanya Dışişleri Bakanlığı ile ortaklaşa düzenlenen ve Rus muhalif aktivistlerin de yer aldığı, Rusya ile ilgili çeşitli meselelerin ele alındığı Vilnius Rusya Forumu için Litvanya'ya gönderilmiştir. Başvuruculara Forum'daki olayları takip etme ve toplantıya katılan kişilerle röportaj yapma görevi verilmiştir. Başvurucular akreditasyonları olmamasına rağmen Forum mekanlarına erişim sağlamışlardır. Litvanya medyası daha sonra başvurucuların olaylara ve aksamalara neden oldukları yönünde haberler yapmıştır.

Göç İdaresi, başvurucuların sınır dışı edilmesine ve haklarında bir yıl süreyle ülkeye giriş yasağı konulmasına karar vermiştir. Kararlarda, televizyon kanalı Rossiya-24'ün temsilcilerinin ulusal güvenlik için bir tehdit oluşturabileceğine dair Litvanya Devlet Güvenlik Dairesi'nden edinilen bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca, yerel medya tarafından bildirilen ve polis tarafından da kaydedilen Forum sırasındaki saldırı teşkil eden fiillerine de atıfta bulunmuştur.

Başvurucular Litvanya'yı terk etmiş, ancak sınır dışı kararlarına itiraz etmişlerdir. Gazetecilik çalışmalarını barışçıl bir şekilde sürdürdüklerini, Forum katılımcılarıyla röportaj yapmaya ve kayıt almaya çalıştıklarını, ancak bazı organizatörler ve konferans katılımcıları tarafından saldırıya uğradıklarını iddia etmişlerdir. Özellikle tanınmış aktivist Garry Kasparov ile röportaj yapmalarının engellendiğini belirtmişlerdir.

Başvuranların itirazları hem Vilnius Bölge İdare Mahkemesi hem de Mart 2017'de Yüksek İdare Mahkemesi tarafından reddedilmiştir.

Yüksek İdare Mahkemesi özellikle ekibin akreditasyonu olmadan geldiğini ve görevlileri aldatma yolu ile Forum mekanlarına giriş yaptıkları için güvenlik görevlileriyle sorun yaşadıklarını tespit etmiştir. Bay Kasparov ile ilgili olayda ise, başvurucuların profesyonel ekipman yerine cep telefonlarını kullandığı, bu durumun da niyetlerinin bilgi toplamak değil kışkırtıcı eylemler yürütmek olduğunu gösterdiği belirtilmiştir.

Ayrıca, uluslararası raporlar Rus Hükümeti ile Rus Devlet medyası arasında güçlü bir bağlantı olduğunu göstermiştir. Mahkeme bu nedenle, kamuya açık bilgilerin, mahkemelerin tam erişim sağladığı Devlet Güvenlik Dairesi'nden gelen gizli bilgilerle birlikte, başvurucuların ulusal güvenlik için bir tehdit oluşturduğuna inanmak için yeterli dayanak oluşturduğunu değerlendirmiştir.

Son olarak, her iki mahkeme de başvurucuların sınır dışı edilmesinin herhangi bir fikrin yayılması nedeni ile değil, kışkırtıcı eylemlerinden dolayı olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca, tedbirlerin başvuranların herhangi bir bilgi almasını veya

vermesini engellemediği ve her halükârda ifade özgürlüğünün sınırsız bir hak olmadığı ve diğer önemli çıkarları korumakla sınırlandırılabilceğini belirtmiştir.

İhlal İddiaları : Başvurucular, sınır dışı edilmelerinin ve haklarında giriş yasağı konulmasının, Sözleşme'nin 6/1. (adil yargılanma hakkı), 10. (ifade özgürlüğü), 13. (etkili başvuru hakkı), 14. (ayrımcılık yasağı), 18. (haklara getirilecek kısıtlamaların sınırlandırılması) maddelerini ve Ek Protokol 4'ün 4. maddesini (yabancıların topluca sınır dışı edilmeleri yasağı) ihlal ettiğini iddia etmiştir.

Karar :

Sözleşme'nin 6. maddesi açısından;

Mahkeme, bu konudaki içtihadına atıf yapmış ve yabancıların girişine, kalmasına veya sınır dışı edilmesine ilişkin kararların, başvurunun medeni haklarına veya cezai suçlamaya ilişkin olmadığını beyan ederek, bu hüküm kapsamında yapılan şikâyetin kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Sözleşme'nin 10. maddesi açısından;

Başvurucular, Litvanya'dan sınır dışı edilmelerinin ve haklarında giriş yasağı konulmasının nedeninin gazetecilik faaliyetleri olduğunu ileri sürmüşlerdir. Forum'da saygıyla hareket ettiklerini ve kabul edilebilir gazetecilik sınırlarını aşmadıklarını belirtmişlerdir.

Mahkeme, yetkililerin sınır dışı etme kararını başvuru sahiplerinin herhangi bir ifadesi, beyanı ya da yayını nedeni ile değil saldırgan ve kışkırtıcı eylemleri nedeniyle verdiğini belirterek, bu durumun 10. maddenin başvuru sahiplerinin davası açısından uygulanabilirliği noktasında şüphe oluşturduğunu ifade etmiştir.

Mahkeme, başvuru sahiplerine karşı alınan tedbirlerin, Forum'daki davranışları nedeniyle ulusal güvenliğe yönelik bir tehdit oluşturdukları iddiasına dayandığını gözlemlemiştir. Özellikle, yerel makamlar, başvuru sahiplerine işverenleri tarafından Forum'a katılan önde gelen Rus siyasi muhalif eylemciler hakkında bilgi toplama görevi verildiğini, başvuru sahiplerinin akreditasyon almadıklarını veya almaya teşebbüs etmediklerini, aldatma yoluyla Forum mekanlarına eriştiklerini ve güvenlik görevlileri ve katılımcıları kışkırttıklarını tespit etmiştir. Polis tarafından uyarılmalarına rağmen, ertesi gün katılımcıları bir cep telefonu ile kayda almaya çalıştıkları ve Forum'un son gününde başka bir çatışmaya neden olmayı planladıkları yönünde bilgiler olduğu belirtilmiştir.

Mahkeme, yerel makamların kendi ulusal çıkarlarını belirleme hakkına sahip olduklarını yinelemiştir; ancak ifade özgürlüğü hakkına müdahale davalarını incelerken, Mahkeme söz konusu yargılamanın adilliğini dikkate almaktadır.

Mahkeme, başvurucların davasındaki kanıtların yerel mahkemelerin tam erişime sahip oldukları, güvenlik hizmetlerinden gizli bilgiler içerdiğini ve durumun ayrıca kamuya açık veriler ile desteklendiğini belirtmiştir. Mahkeme, yerel mahkemelerin yalnızca gizli bilgilere dayanarak karar vermemesinden ve başvurucların karar gerekçeleri ile ilgili olarak itiraz hakları olmasından tatmin olmuştur.

Dava dosyasında, mahkemelerin değerlendirmelerinde hataya düştüklerine veya yasayı keyfi bir şekilde uyguladıklarına dair hiçbir veri bulunmamıştır, bu nedenle Mahkeme, ulusal güvenlik nedeni ile verilen sınır dışı ve giriş yasağı kararlarına karşı ileri sürülebilecek bir dayanak görmemiştir.

Yetkili makamlar ayrıca ölçülü bir şekilde hareket etmiş ve başvurucların Forum hakkında açıklama yapmalarını ya da beyanda bulunmalarını yasaklanmamıştır, bunun yerine saldırgan ve kışkırtıcı eylemleri nedeniyle sınır dışı edilmelerine ve giriş yasağına karar vermiştir. Mahkemeler ayrıca ölçülülük sorununu ele almış ve söz konusu çıkarları dengelemiştir.

Son olarak, Mahkeme, 10. maddenin verdiği korumanın, sorumlu gazeteciliğin ilkelerine uygun olarak doğru ve güvenilir bilgi sağlamak için iyi niyetle hareket etme koşulunu yerine getiren gazeteciler için olduğunu yinelemiştir. Bunun yalnızca içerik ile sınırlı olmadığını aynı zamanda gazetecinin davranışlarını da içerdiğini belirtmiştir. Bu davada Mahkeme, başvurucların davranışlarının sorumlu gazetecilik kavramıyla uyumlu olduğunu kabul etmemiştir.

Mahkeme, yerel makamların, başvuruclara karşı alınan önlemlerin ulusal güvenlik açısından gerekli olduğunu ve izlenen meşru amaç ile orantılı olduğunu gösterdiği sonucuna varmıştır. Bu nedenle şikâyet açıkça dayanaktan yoksun bulunmuş ve kabul edilemez olarak reddedilmiştir.

Ek Protokol 4'ün 4. maddesi açısından;

Mahkeme, içtihadı gereği, Sözleşme'nin bu hükmünün anlamının, bu tür bir önlemin her bir bireyin davası açısından makul ve nesnel bir inceleme temelinde alınması haricinde, yabancıların bir grup olarak ülkeyi terk etmesini zorlayan herhangi bir önlem olarak anlaşılacağını belirtmektedir.

Başvuruclar aleyhine verilen kararlarda aynı ifadelerin kullanılması, bireysel durumlarının incelenmediği anlamına gelmemektedir. Doğrusu, başvuruclar bir grup olarak gelmiş, ortak bir amaç için birlikte hareket etmiş ve eylemleri koordine şekilde ilerlemiştir.

Başvuruclara ayrıca, yetkililer tarafından yeterince ayrıntılı olarak ele alınan kararlara itiraz etme imkânı sunulmuş ve bu durum yetkililer tarafından yeterince ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Mahkeme, yerel bulgulara katılmamak için hiçbir neden bulamamıştır. Dolayısıyla bu dava, her bir başvuruclunun bireysel durumu hakkında

herhangi bir inceleme yapılmaksızın, geniş yabancı gruplarının sınır dışı edilmesi ile karşılaştırılmamıştır. Bu şikayet de açıkça dayanaktan yoksun ve kabul edilemez bulunmuştur.

Diğer maddeler açısından;

Mahkeme, başvuruların 13., 14. veya 18. madde kapsamındaki şikayetlerinde herhangi bir ihlal bulunmamış ve açıkça dayanaktan yoksun bularak reddetmiştir.

6. Başvuru Adı : Zevnik ve Diğerleri / Slovenya

Başvuru No : 54893/18

Başvuru Tarihi : 16 Kasım 2018

Karar Tarihi : 05 Aralık 2019

Karar Linki : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-199209>

Konu : 2018 seçimlerinde koalisyon partisi tarafından sunulan aday listesinde bulunan kadın adayların oranının kanunlara uygun olmaması nedeni ile reddedilmesinin serbest seçim hakkı ihlali olduğu iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olması.

Olaylar : Başvurucular, üç Sloven uyruklu, 1946 doğumlu Metka Zevnik, 1973 doğumlu Aleš Primc ve 1965 doğumlu Franc Kangler ve iki siyasi parti olan Lista Franca Kanglerja - Nova ljudska stranka (Kangler'in Yeni Halk Partisi) ve Glas za otroke in družine'dır (Çocuklar ve Aileler için Ses).

Dördüncü ve beşinci başvuru, siyasi partiler, 2018 Haziran ayında gerçekleşecek olan erken parlamento seçimleri için, aynı sene bir koalisyon oluşturmuştur. Koalisyon, Slovenya'nın 8 seçim bölgesinin hepsine aday listelerini sunmuştur.

Mayıs 2018'de, birinci ve altıncı seçim bölgesinin seçim komisyonları, birinci ve ikinci başvuru için içinde bulunduğu aday listelerini, toplam aday sayısının %35'i olması gereken cinsiyet temsili gerekliliğini her bir liste için, bu vakıda kadınlar açısından, karşılamadıkları gerekçesi ile reddetmiştir.

Reddedilen listelerin temsilcileri Yüksek Mahkeme'ye başvurarak, aynı kadın adayların mevzubahis seçim bölgelerinde bulunan birden fazla seçim çevresinde aday olduğunu bu nedenle iki listede de kadın aday sayısının toplam adayların %35'inden fazla olduğunu iddia etmiştir. Alternatif olarak, seçim komisyonlarının partiye sorunu düzeltmeleri için zaman vermesi gerektiğini belirtmiştir.

Yüksek Mahkeme başvurularını reddetmiştir. Diğerlerinin yanı sıra, yasada belirtilen cinsiyet kotası gerekliliklerinin açık olduğunu ve asıl önemli olanın aynı kişinin birden çok yerde olması değil gerçek aday sayısı olduğunu belirtmiştir.

Reddedilen listelerin temsilcileri daha sonrasında Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur ve 7'ye 2 oy ile kabul edilmemiştir. Aday listelerinin doğru zamanda sunulmasına ve kota gereklilikleri açısından net olan yasa ile uygun olması gerektiğine karar vermiştir.

İhlal İddiaları : Başvurucular, sunulan aday listesinin reddedilmesi itirazlarının mahkemeler tarafından kabul edilmemesinin, Sözleşme'ye Ek Protokol 1'in 3. maddesini (serbest seçim hakkı) ve Sözleşme'nin 10. ve 6/1. maddelerini (ifade özgürlüğü – adil yargılanma/aleni yargılanma hakkı) ihlal ettiğini iddia etmiştir.

Karar :

Ek Protokol 1'in 3. maddesi açısından;

Mahkeme, iki seçim bölgesinde aday listelerinin reddedilmesinin, koalisyonun ulusal düzeyde sonuçlarını ve bunun da kabul edilen bir aday listesinde olmasına rağmen 3. başvurusunun seçilme şansını etkilediğini belirtmiştir. İki listenin reddedilmesi bu nedenle Sözleşme tarafından garanti altına alınan pasif seçilme hakkı ile çatışmaktadır.

Başvurucular, cinsiyet temsiline ilişkin mevzuatın muğlak olduğunu ileri sürmüştür ancak Mahkeme, Slovenya'nın iki yüksek yerel mahkemesinin, Seçim Yasası ve kendi içtihatları ile ilgili aslına uygun okumaya dayanarak, hükümlerin ve uyulmaması durumunda karşılaşılabilecek yaptırımların açık ve öngörülebilir olduğuna karar verdiğini belirtmiştir.

Mahkeme, ulusal hukukta cinsiyet temsili ile ilgili olan hükümlerin yeterince açık olduğuna ve başvuru sahiplerinin bu hükümlere uyulmaması sonucunda aday listelerinin reddedileceğini öngörebiliyor olmaları gerektiğine katılmıştır.

Mahkeme, cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesinin Avrupa Konseyi ülkelerinin esas amacı olduğunu belirtmiş, aynı zamanda da söz konusu müdahalenin, demokratik meşruiyetin güçlenmesi için siyasi karar alma sürecinde kadın – erkek dengesini garantiye alan meşru bir amaç olduğuna karar vermiştir.

Mahkeme son olarak listelerin reddedilmesinin, gözetilen meşru amaç için orantılı olup olmadığı konusunda ele almıştır. Seçim sistemlerinde cinsiyet kotalarının kabul edilmesine izin vermekle kalmayıp teşvik eden ve uyum eksikliği sonucu katı cezaların uygulanmasına ilişkin rehber Avrupa Konseyi belgeleri arasında bulunmaktadır. Mahkeme aynı zamanda, Anayasa Mahkemesi'nin, partilerin cinsiyet temsiline ilişkin kurallara uymamaları durumunda seçimlerden çıkarılabileceklerini

bilmelerinin, cinsiyet temsili konusuna uymaları konusunda güçlü bir saik oluşturduğu görüşüne ağırlık vermiştir.

Yerel Mahkeme aynı zamanda, seçimler için adaylığını koyma hakkı ile denge kurmak açısından, listelerin yürürlükte olan hükümler ile uyumsuzluğunun nedenini de dikkate almış ve listelerin özenli bir şekilde mi yoksa cinsiyet temsili kuralının ihlal edildiğinin bilinmesine rağmen mi bu şekilde hazırlandığını incelemiştir.

Başvurucuların olayında, yerel mahkemeler koalisyonun listelerin hazırlanması aşamasında özen yükümlülüğünü yerine getirmediğini ve düzenlemelere uyulmamasının tek sorumlusunun kendileri olduğunu tespit etmiştir. Mahkemeler, ne keyfi bir şekilde erkek adayları listeden çıkartmış ne de eksikliklerin giderilmesi için zaman vermiştir. Yüksek Mahkeme ve Anayasa Mahkemesi, sorunun çözülmesinin gerekli seçim görevlerinin tekrardan yerine getirilmesi anlamına geldiğini tespit etmiştir. Bununla birlikte, liste asılları son tarihten sadece bir gün önce teslim edilmiştir, bu da gerekli değişikliklerin o tarihten sonra yapılması anlamına gelmektedir.

Bu nedenle Mahkeme, düzeltmelere izin vermeme kararının, seçim sürecinin zamanında tamamlanmasını ve eşit oy hakkı ilkesine saygı gösterilmesini sağlamak için yasama organının meşru endişesine dayandığını kabul etmiştir.

Dava konusundaki yaklaşımı ve seçim sistemlerini düzenlerken ve yürütürken Devletlere verilen geniş takdir yetkisi (“takdir payı”) dikkate alındığında, Mahkeme, aday listelerinin reddedilmesinin orantısız olarak değerlendirilemeyeceğini tespit etmiştir. Başvurucuların şikâyeti bu nedenle açıkça dayanaktan yoksun bulunmuş ve reddedilmiştir.

Sözleşme'nin 10. maddesi ve Ek Protokol 1'in 3. maddesi açısından;

Mahkeme, başvurucuların aynı zamanda, tüm seçim bölgelerinde listeleri olmadığı için yayıncı RTV Slovenya'nın kendilerine ulusal düzeyde ücretsiz yayın süresi vermeyi reddetmesi hakkında Ek Protokol 1'in 3. maddesi kapsamında şikayetçi olduklarını belirtmiştir.

Mahkeme, yayıncının kararının tabi olduğu mevzuata ve kurallara dayandığını, buna göre yalnızca 8 seçim bölgesinin hepsinde aday listesi olan siyasilere ayırım yapmadan yayın süresi verdiğini tespit etmiştir.

Ayrıca, başvurucular ücretli yayın sürelerine erişemediklerini, listelerinin kabul edildiğine ya da reddedildiği yerlerde alternatif seçim propagandaları yürütmelerinin engellendiğine dair iddialarda bulunmamıştır.

Mahkeme, başvurucular tarafından eleştirilen tedbirin nesnel ve makul bir gerekçeye dayandığı ve farklı bir sonuca varılmasını öngören istisnai koşulların

olmadığı görüşündedir. Bu nedenle şikâyet açıkça dayanaktan yoksun bulunmuş ve reddedilmiştir.

Mahkeme, başvuruçuların madde 10 kapsamındaki benzer şikayetleri ile ilgili de aynı sonuca varmıştır.

Sözleşme'nin 6. maddesi açısından;

Mahkeme, bu hükmün seçim uyuşmazlıklarıyla ilgili yargılamalara uygulanmadığını yinelemiş ve başvuruçuların bu başlık altındaki şikayetlerini kabul edilemez bularak reddetmiştir.

7. Başvuru Adı : Abil/ Azerbaycan (no:2)

Başvuru No : 8513/11

Başvuru Tarihi : 05.01.2011

Karar Tarihi : 05.12.2019

Karar Linki : [Abil / Azerbaycan \(no: 2\)](#)

Konu : Yasama organı seçimlerinde bir adayın diskalifiye edilmesinin serbest seçim hakkını ihlal etmesi.

Olaylar : Başvurucu, Baybala Alibala oğlu Abil, 7 Kasım 2010 tarihli parlamento seçimlerine Klasik Halk Cephesi Partisi için 11 No'lu Garadagh seçim bölgesinde adaylığını koymuştur. Ekim 2010'da, kanunda öngörülen seçim kampanyası tarihinden önce adayın afişleri seçim bölgesinde olan Alat ve Qizildash beldelerine asılmıştı. Başvurucu, her ne kadar söz konusu afişler hakkında bilgi sahibi olmadığını ve afişlerin kendisini itibarsızlaştırmak için asıldığını ileri sürse de Garadag Seçim Bölgesi Komisyonu ile Merkez Seçim Komisyonu Başvurucunun seçim kampanyalarına ilişkin kanunu ihlal ettiğini belirtmiştir. Bunun üzerine, Başvurucu komisyonlara karşı başvuru yoluna gitmiştir. Başvurucu kendisine karşı ileri sürülen iddiaların hukuki delillere dayanmadığını, bu delillerin kendisiyle bir ilgisi olmadığını ve komisyonların argümanlarının doğru şekilde incelenmediğini iddia etmiştir. Fakat, mahkemeler, seçim komisyonlarının kararlarını onaylamıştır. Başvurucuya, ilk olayla ilgili olarak uyarı yapılmış, ikinci olayla ilgili olarak da para cezasına hükmedilmiştir. Bakü Temyiz Mahkemesi, Garadag Seçim Bölgesi Komisyonu'nun Başvurucunun yerel seçim adaylığından silinmesi hakkındaki başvurusunu onaylamıştır. Kasım 2010'da ise Yargıtay, Başvurucunun adaylığının iptaline karşı temyiz talebini reddetmiştir.

Ağustos 2014'te, Başvurucunun bu dosyadaki avukatı olan I. Aliyev'in ofisinde polis tarafından arama yapılarak içinde bu dava konusu dosyanın da bulunduğu birçok dosyaya el konulmuştur. Daha sonra, Ekim 2014'te, dosyalar avukata iade edilmiştir.

İhlal İddiaları : Başvurucu, yerel makamların keyfi olarak kendisini seçimlere aday olmasını yasaklamalarından dolayı Sözleşme'nin 1 no'lu Protokolü'nün 3. Maddesi'nin (serbest seçim hakkı), 13. Maddesi'nin (etkili başvuru hakkı) ve 14. Maddesi'nin (ayrımcılık yasağı) ihlal edildiğini iddia etmiştir. İkinci olarak, yetkililerin avukatın ofisinde Başvurucunun dosyasını ele geçirmelerinden dolayı 34. Madde'nin (bireysel başvuru hakkı) ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Karar :

Protokol 1 Madde 3 hakkında:

Öncelikle Mahkeme, Başvurucunun seçim adaylığının yasaklanmasına yol açan tüm hukuki süreci gözden geçirmiştir. İlk olarak, Mahkeme, Qizildash bölgesinde asılan afişleri seçim komisyonuna başvurucunun kendisinin bildirdiğine, olayda adı geçen kişileri tanımadığını ve asılan afişlerin de sahte olduğunu bildirdiğine dikkat çekmiştir. Daha sonra, komisyon, başvurucuya kampanyasının erken başlattığına dair resmi bir uyarı göndermiştir. Başvurucu, gerçekten, komisyon toplantısından ve kendisi hakkında verilen kararın dayandığı delillerden haberdar olmamıştır. Ayrıca, bu kararın bir kopyasını Merkez Seçim Komisyonu'ndan ancak şikayeti sonrasında alabilmiştir. Seçim komisyonunun delil olarak sunduğu ve Qizildash sakinleri tarafından şikâyet edilen afişlerle ilgili belgelere ne Seçim Komisyonu ne Temyiz Mahkemesi ne de Yargıtay karşısında ulaşılmıştır.

İkinci olay da yine halk tarafından gelen yasadışı seçim kampanyası şikayetleri sonucunda seçim komisyonu yerel mahkemeden Başvurucu hakkında para cezası verilmesini talep etmiştir. Başvurucu, bu konu hakkında da kendisine mahkeme tarafından para cezası kararının ulaşmasıyla haberdar olmuştur.

Mahkeme, seçim komisyonu huzurundaki işlemlerin Başvurucuya herhangi bir yeterli usul teminatı sunmadığını düşünmektedir: başvurucu ne komisyon toplantılarından haberdar olmuş ne de kendisi aleyhine sunulan delillere karşı itiraz etme olanağı olmuştu. Öte yandan, yerel komisyon kararları ve diğer belgelerin karşı tarafa ulaşmasında ciddi gecikmeler olmuştur. Bu durum da başvurucunun üç günlük yasal süre içerisinde itirazlarını hazırlamasına engel olmuştur. Ne yerel ne de yüksek mahkemeler başvurucunun bu konu hakkındaki argümanlarını dikkate almıştır.

Ayrıca ne seçim komisyonları ne de mahkemeler, başvurucunun seçim adaylığından silinmesine yol açan delilleri doğru bir şekilde incelemiştir. Başvurucu, afişlerin sahte olduğunu, yanlış bilgi edindiklerini ve kimliklerini bilmediği kişiler tarafından bu olayların gerçekleştiğini ileri sürse de mahkemeler başvurucunun bu ciddi iddialarını göz ardı etmişlerdir.

Mahkeme, seçim komisyonunun ve yerel mahkemelerin tanık delilleri hususunda da nasıl karar verdiklerini incelemiştir: Tanıklar arasında afişlerin asıldığını görenlerden sadece bir tanesi başvurunun temsilcisi olan ve afişlerin asılması için yardım isteyen Vahid adında biriyle iletişime geçtiğini söylemiştir. Fakat, başvurucu, Vahid adında bir temsilcisi olmadığını iddia etmiştir. Bunun üzerine, mahkemeler bu kişi hakkında daha fazla araştırma yapmaları gerekirken bu konu hakkında hiçbir ek inceleme yapmamışlardır.

Sonuç olarak, başvurunun seçim adaylığından silinmesi konusunda yetkili makamların keyfilğine karşı yeterli garanti sağlanamamıştır. Ayrıca, başvurucuya karşı verilen kararlarda da deliller yeterli derecede incelenmemiştir. Bu nedenlerle, Mahkeme, Sözleşme'nin 1 no'lu Protokolü'nün 3. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir. Bu sonuç itibarıyla, Mahkeme, 14. madde hakkındaki ihlal iddialarını değerlendirmemiştir.

Madde 34 hakkında:

Başvurunun avukatı, ofisine düzenlenen baskında bu dosyadaki belgelerin polis tarafından ele geçirilmesinin bireysel başvuru hakkının ihlaline sebep olduğunu ileri sürerek şikayette bulunmuştur. Mahkeme, **Annagi Hajibeyli/ Azerbaycan** davasında verdiği kararı yineleyerek bu dosyada da Hükümetin Madde 34'ten doğan yükümlülüklerini yerine getirmediğine karar vermiştir.

8. Başvuru Adı	: Hambardzumyan/ Ermenistan
Başvuru No	: 43478/11
Başvuru Tarihi	: 27.06.2011
Karar Tarihi	: 05.12.2019
Karar Linki	: Hambardzumyan / Ermenistan

Konu : Gizli gözetime izin veren yetkinin belirsiz olması ve spesifik bir tedbire atıf yapılmamasının Sözleşme'nin 8. Maddesini (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlal etmesi.

Olaylar: Başvurucu, Karine Hambardzumyan başvurusu yapıldığı sırada Abovyan Cezaevi'nde hapis cezasını çekmekteydi. Başvurucu Abovyan cezaevinde kadın birimi başkan yardımcısı olarak çalışırken, mahkumlardan biri Başvurucuyu açık cezaevine nakledilmesi karşılığında rüşvet verdiği iddiasıyla Ermeni Polisi Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'na şikayet etmiştir. Bunun üzerine, yetkili makamlar mahkemeden Başvurucu hakkında gizli gözetim kararı almışlar ve mahkuma

kayıt cihazı sağlayıp Başvurucuyla rüşvet görüşmeleri ve işaretli banknotlarla para devir teslim esnasında gizlice video ve ses kaydı yapmasını talep etmişlerdir. Soruşturma Mayıs 2010'da tamamlandığında, başvuru dava dosyasına erişmesine izin verilmesiyle gizli gözetimin farkına varmıştır. İç hukuktaki davası sırasında, başvuru gizli gözetim kararının hukuka uygun olmadığını iddia ederek söz konusu ses ve video kayıtlarının dava delilleri dışında tutulması gerektiğini ileri sürmüştür. Mahkeme başvuru bu iddialarını reddederek başvuru rüşvet ve sahtecilikten Mart 2011'de temyiz başvurusunda da onanan kararlarla dokuz yıl hapis cezasına çarptırmıştır.

İhlal İddiaları: Başvuru, aleyhine karşı alınan gizli gözetim tedbir kararına ve bu tedbirle edinilen bilgilerin mahkeme sürecinde kullanılması üzerine Sözleşme'nin 8. maddesinin (özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkı) ve 6 § 1 maddesinin (adil yargılanma hakkı) ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Karar:

Madde 8 hakkında:

Mahkeme, Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmediği ve altı aylık başvuru süresine uyulmadığı yönündeki iddialarını reddetmiştir. Hükümet, başvuru gizli gözetim kararına karşı başvurusunun madde 8'in ihlalden doğan zararlarını karşılamada yeterli ve elverişli bir yol olacağını; fakat başvuru bu yola başvurmadığını ileri sürmüştür. Fakat, Mahkeme bu iddiayı reddetmiştir ve Hükümetin ileri sürdüğü başvuru yolunu mantığa aykırı bulmuştur; çünkü Başvuru söz konusu kararı kendisine uygulandıktan sonradan öğrenmiştir. Yerel mahkemeler gözetim tedbirinin hukuka uygunluğuyla ilgili öncelikle Sözleşme bağlamındaki şikayetlerini değerlendirmiştir ve ardından Başvuru altı ay içinde şikayetini Mahkeme'ye sunmuştur. Bu bağlamda, Başvuru altı aylık süre kuralına uygun davranmıştır.

Davanın esası hakkında, Mahkeme, yerel mahkeme tarafından verilen gizli gözetim tedbiri kararının iç hukuka uygun düşmediğini gözlemlemiştir. Başvuru söz konusu polis tarafından uygulanan video ve ses kaydının olduğu tedbirde özne olarak açıkça belirtilmediğini iddia etmiştir; Hükümet ise hedeflenen kişinin tedbir emrinin gerekçesinde net bir şekilde anlaşıldığını ileri sürmüştür.

Mahkeme'ye göre, yerel mahkemelerin gerekçesi, polis tarafından alınan tedbir emrinde yazılan hususların aynısıdır. Bu emirde, tutuklunun pasif rüşvet suçunu oluşturan unsurları içeren eylemleri belirtilmiştir. Bu şekilde bir formüleştirme gizli gözetim tedbirini başvuru mu, tutukluyu mu yoksa başka bir kişiyi mi hedeflediği konusunda belirsizliğe sebep olmuştur. Mahkeme'ye göre, özel hayata saygı hakkını ciddi bir şekilde ihlal eden bu tür bir gizli gözetim tedbirinde ortaya çıkan belirsizlik kabul edilemezdir.

Öte yandan, yerel mahkeme uygulanabilecek denetim tedbirlerini içeren bir liste ortaya koyduysa da bu listede hiçbir şekilde “video ve ses kaydı”nı içeren herhangi bir faaliyet bulunmamaktadır. Bu durumda, polis tedbir emrinde bulunmayan bir faaliyeti gerçekleştirmiştir.

Bu nedenlerle, Mahkeme, kendisine karşı gizli gözetim tedbiri uygulanan başvuruçunun eksik ve kanunda öngörülmemiş (Sözleşme Madde 8 § 2) bir tedbire muhatap olduğu sonucuna vararak özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Madde 6 hakkında;

Mahkeme, başvuruçunun söz konusu delillerin sıhhatine ve kullanılmasına itiraz etme imkanı olduğunu, bu itirazların özellikle temyiz mahkemesi tarafından incelendiğini ve gerekçeli bir karar verildiğini, kayıtların başvuruçunun mahkumiyetinde kullanılan yegane delil olmadığını belirtmiştir.

Bu nedenle Mahkeme, gizlice kaydedilen verilen mahkeme nezdinde kullanılmasının maddede öngörülen gerekliliklere aykırı olmadığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edilmediğine karar vermiştir.

9. Başvuru Adı : I.L. / İsviçre

Başvuru No : 72939/16

Başvuru Tarihi : 30 Kasım 2016

Karar Tarihi : 3 Aralık 2019

Konu : Başvuruçunun İsviçre yasalarına aykırı olarak özgürlüğünden yoksun bırakılması nedeniyle Sözleşme'nin 5 § 1 maddesinin (özgürlük ve güvenlik hakkı) ihlal edildiği.

Olaylar : Başvuruçucu I.L., 1988 doğumlu bir İsviçre vatandaşıdır.

24 Haziran 2011'de Bern Kantonu Yüksek Mahkemesi tarafından Jura Bernese-Seeland Bölge Mahkemesi'nde I.L. hakkında verilen 14 ay hapis cezası ve kurumsal tedavi tedbiri onanmış ve tedbir tamamlanana kadar hapis cezasının infazı askıya alınmıştır. Bu karar kesinleşmiştir.

İsviçre Ceza Kanunu'nun 59. maddesi uyarınca, kurumsal tedavi tedbirlerinin süresi beş yıldan fazla olamaz; ancak, şartlı salıverilme koşulları beş yıl sonunda yerine getirilmezse, infaz makamının talebi üzerine hâkim tarafından her yenileme için tedbirin en fazla beş yıl süre ile uzatılmasına karar verilebilir.

24 Mayıs 2016 tarihinde, cezaların ve tedbirlerin uygulanmasından sorumlu olan Bern Kantonu infaz birimi, Jura Bernese-Seeland Bölge Mahkemesi'nden kurumsal tedavi tedbirinin beş yıl uzatılmasını talep etmiştir. Bu talebe yönelik karar vermeden önce, zorlayıcı tedbirlerden sorumlu bölge mahkemesi tarafından I.L.'nin 13 Haziran 2016 ve 23 Eylül 2016 tarihleri arasında kamu güvenliği nedeniyle tutukluluğuna karar verilmiştir. Başvurucu, yasal dayanağı olmadığı gerekçesiyle kararı temyiz etmiştir ancak başvurusu reddedilmiştir. Son olarak, Federal Yüksek Mahkeme, yerleşik içtihadı uyarınca, tutuklu yargılanmaya ilişkin Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerinin mevcut davaya kıyas yoluyla uygulanabileceğine karar vermiştir.

Başvurucu, 20 Haziran 2019 tarihinde iki yıl denetimli serbestlik ile birlikte şartlı salıverilmiştir.

İhlal İddiaları : Başvurucu, 13 Haziran ve 23 Eylül 2016 tarihleri arasında İsviçre yasalarına aykırı olarak özgürlüğünden yoksun bırakılması nedeniyle Sözleşme'nin 5 § 1 maddesinin (özgürlük ve güvenlik hakkı) ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Karar : Mahkeme, Sözleşme'nin 5 § 1 maddesi (özgürlük ve güvenlik hakkı) yönünden yaptığı incelemede, öncelikle, kamu güvenliği gerekçesiyle 13 Haziran - 13 Eylül 2016 arasında verilen tutukluluğa ilişkin kararın, tedbirin süresini uzatan karar zamanında -yani Ceza Kanunu'nun 59. maddesi ile belirlenen beş yıllık sürenin dolmasından önce- verilseydi gerekli olmayacağını belirtmiştir. Ancak uygulamada bu süre sınırına uymak pek mümkün olmamaktadır. Örneğin, psikiyatrik değerlendirme bir vakanın karmaşıklığına bağlı olarak fazla zaman alabilir. Dolayısıyla, mevcut davada olduğu gibi, beş yıllık sürenin sona ermesi ile tedbiri uzatan kararın yürürlüğe girmesi arasında zamanaşımı meydana gelebilir. Bu süreç aralığında, özellikle yeni veya ağır bir suç işleyeceğine ilişkin ciddi gerekçelerin bulunması halinde mahkûm yeniden gözetim altında tutulur.

Mahkeme, İsviçre ceza hukukunda bu tür bir tutukluluk için açık bir yasal dayanak bulunmadığının açık olduğunu belirtmiştir. Hükümet, Federal Yüksek Mahkeme içtihatlarının yasal hükümlerdeki eksikliği giderdiğini iddia etmiştir. Ancak, Mahkeme'ye göre, atıfta buldukları kararlar dava konusu ile benzerlik taşımamaktadır. 1 Ocak 2011'de yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu ile ilgili olarak, mevcut davadaki durum için geçerli olan yalnızca bir içtihat bulunmaktadır. Mahkeme, tek bir emsalin bulunmasının yeterli bir yasal dayanak oluşturamayacağını, dolayısıyla, istikrarlı içtihat olarak tanımlanamayacağını belirtmektedir.

Sonuç olarak, başvurucunun bireysel özgürlüğüne müdahalenin ciddiyetini ve yasal olarak tutulması için gerekli şartların katı bir şekilde yorumlanmasını göz önüne alarak, bir hükmün kıyasen veya atıf yoluyla uygulanmasının kabul edilemeyeceğini belirtmiştir. Bu nedenle Mahkeme, federal mevzuatın gerekli kanunilik kriterleri yerine getirmedeğine ve başvurucunun 13 Haziran ve 13 Eylül 2016 tarihleri arasında tutuklu

olmasının Sözleşme'nin 5 § 1. maddesi (özgürlük ve güvenlik hakkı) ile uyumlu olmadığı gerekçesiyle maddenin ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkeme, ayrıca, İsviçre Parlamentosu tarafından bu kanun boşluğunu doldurmak için hazırlık çalışmalarının yürütüldüğünü de belirtmiştir.

10. Başvuru Adı : J.M. / Fransa

Başvuru No : 71670/14

Başvuru Tarihi : 6 Kasım 2014

Karar Tarihi : 5 Aralık 2019

Konu : Bir mahkûmun cezaevi nakli öncesinde ve nakil sırasında insanlık dışı ve onur kırıcı muameleye maruz bırakılması ve etkili bir soruşturma yürütülmemesi gerekçesiyle Sözleşmenin 3. maddesinin esas ve usul yönünden ihlal edildiği.

Olaylar : Başvurucu J.M., Lyon'da yaşayan 1981 doğumlu bir Fransız vatandaştır.

5 Temmuz 2007'de ailesine daha yakın bir cezaevine naklini isteyen J.M., kasıtlı olarak kendisini önkolundan yaralamıştır. Revire götürülmüş ve oradaki doktor tarafından talep ettiği gibi bir hastanenin psikiyatri ünitesine gönderilmemiş, başka bir cezaevine nakli önerilmiştir. J.M hücrelerine dönmeyi reddetmiş ve bekleme odasına yerleştirilmiştir. Cezaevi müdürü tarafından, başvurusunun şiddet içeren davranışları göz önüne alınarak ceza koğuşuna aktarılmasına karar verilmiştir. Takip eden olaylar ve tartışmalar akabinde, J.M. başka bir cezaevine nakledilmeyi beklerken tecride yerleştirilmeyi kabul etmiştir. J.M.'nin gece boyunca hücreindeki kâğıtları ateşe vermesi üzerine gardiyanlar yangın hortumu ile müdahale etmiştir. Sırılsıklam olan J.M., ceza kanadındaki bir başka hücreye yerleştirilmiştir.

6 Temmuz 2007'de Salon-de-Provence Cezaevinden Varennes-le-Grand Cezaevine nakledilirken, öncesinde yaşanan olaylar nedeniyle üç gardiyanın gözetimine verilmiştir. Ayakları standart kısıtlamalar nedeniyle birbirine bağlanmış ve elleri kelepçelenmiştir. Üzerinde yalnızca bir tişört olduğu için, polis aracına girmeden önce bir gardiyan tarafından kendisine örtü verilmiştir. Varennes-le-Grand Cezaevine yüzündeki, boynundaki ve göğsündeki morluklar görünecek şekilde neredeyse çıplak halde varmıştır. Salon-de-Provence Cezaevinden ayrılmadan önce gardiyanların şiddetine maruz kaldığını iddia etmiştir. Savcı tarafından aynı tarihte suçüstü usulüyle soruşturma başlatılmış ve jandarma görevlendirilmiştir. Suçlamaların açığa çıkmasını sağlayamadığı gerekçesiyle ön soruşturma sona erdirilmiştir. Müfettişler tarafından aynı gün başlatılan bir iç idari soruşturmanın kapanışında, nakilden sorumlu olan

gardiyan MQ'nun başvuruçuyu yalnızca bir tişört ve örtü ile bıraktığı gerekçesiyle disiplin suçu işlediğini sonucuna varılmış ve gardiyan geçici olarak görevden alınmıştır. 2008 yılı sonunda, cezaevi hizmetleri genel müfettişliği, Varennes-le-Grand'a nakil yapılmadan önce kıyafet temini için giyim mağazasının açılmasının beklenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Başvuruçucu, kamu otoritesini kullanan kişilerin silah kullanarak zulüm ve işkence yaptıkları iddiasıyla 8 Ocak 2009 tarihinde şikâyetçi olmuş ve yargılamalara taraf olarak katılım sağlamak için başvurmuştur. 15 Mayıs 2009'da adli soruşturma açılmıştır. 4 Temmuz 2012'de, sorgu hâkimi tarafından soruşturmadaki bulguların bir suç işlendiğini göstermediği gerekçesiyle kovuşturmayaya yer olmadığına karar verilmiştir. J.M. istinaf başvurusunda bulunmuştur. İstinaf Mahkemesinin Soruşturma Birimi, kovuşturmayaya yer olmadığına ilişkin kararı onamıştır. Temyiz Mahkemesine de yapılan itirazı reddedilmiştir.

İhlal İddiaları : Başvuruçucu, 5 Temmuz 2007 günü ve 6 Temmuz sabahı gardiyanlar tarafından insanlık dışı ve onur kırıcı muameleye maruz bırakılması nedeniyle Sözleşmenin 3. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir. Ayrıca, şikâyeti ve taraf sıfatıyla yargılama sürecine katılmak için yaptığı başvurunun ardından bu olaylarla ilgili etkili bir soruşturma yürütülmediğini iddia etmiştir.

Karar :

3. Madde - Esas yönünden:

Mahkeme, 5 ve 6 Temmuz 2007 tarihinde hapisane gardiyanlarının başvuruçuya karşı tekrar tekrar güç kullandığının şüphesiz olduğunu, nitekim dört sağlık raporunda da çok sayıda yaralanma bulunduğunu belirtmiştir. Mahkeme, maruz kaldığı muamelenin başvuruçuda fiziksel acıya ek olarak korku, elem ve ruh sağlığı sorunlarının oluşmasına neden olduğuna karar vermiştir.

Başvuruçuya davranışları nedeniyle uygulanan sert fiziksel müdahalenin gerekliliği henüz belirlenmemiştir. Mahkeme, yerel mahkemeler gibi, başvuruçunun o sırada aşırı hassas bir durumda olduğunu kaydetmiştir. Bununla birlikte, Mahkeme başvuruçunun psikolojik sorunlar yaşadığını gözlemlemiştir. 5 Temmuz 2007 sabahı, kasıtlı olarak kolunu yaraladıktan sonra polikliniğe götürülmüştür. Dolayısıyla, başvuruçucu psikolojik sorunları ve tutuklu olması nedeniyle özellikle hassas durumdadır.

Mahkeme, yangın riskine ilişkin olarak ise cezaevi müfettişliğinin yangın hortumu kullanımının orantısız olduğunu tespit ettiğini kaydetmiştir. Bir yangın söndürücü yerine yangın hortumu ile müdahale edilmesi hücreye su basmasına neden olmuştur. Başvuruçunun ve eşyalarının gereksiz yere sıırıslıklam olmasına yol açan gardiyanın yargılanmaması aşağılama hissi yaratmıştır. Mahkeme ayrıca, çeşitli sağlık

raporlarında başvuruçunun vücudunda çok sayıda morluk olduğunu belirttiğine dikkat çekmiştir. Yapılan ön ve adli soruşturmalara rağmen, başvuruçunun boynundaki 18 cm'lik boğulma izinin nedeni belirlenemmiştir.

Son olarak, Mahkeme, cezaevine nakli sırasında başvuruçunun üzerinde yalnızca bir tişört ile örtü bulunmasının keyfi, aşağılayıcı, küçük düşürücü ve elem verici olduğunu ve insan onuruna saygının bulunmadığının ciddi bir göstergesi olduğu gerekçesiyle başvuruçunun insanlık dışı ve onur kırıcı muameleye maruz kaldığına ve Sözleşmenin 3. maddesinin esas yönünden ihlal edildiğine karar vermiştir.

Usul Yönünden:

Mahkeme bağımsız bir soruşturmanın hızla yürütüldüğünü kaydetmiştir. Başvuruçunun Varennes-le-Grand Cezaevine geldiği gün, savcılık başvuruçunun nakil koşulları ve şiddet gördüğü iddiaları üzerine resen bir soruşturma başlatmıştır. Sorğu hâkimi, kovuşturmayaya yer olmadığına dair gerekçeli kararı vermeden önce iç idari soruşturmanın bulguları ve cezaevi müfettişliği tarafından bulunan deliller ile yetinmeyerek, aynı zamanda başvuruçuyu ve ilgili tüm gardiyanları sorgulamıştır.

Mahkeme, bununla birlikte, soruşturmanın insanlık dışı ve onur kırıcı muameleden sorumlu olanların belirlenmesine ve cezalandırılmasına yol açmadığını kaydetmiştir. Sorğu hâkimi ve Soruşturma Biriminin, farklı tanık ifadelerinin değerlendirilmesinde farklı kriterler uyguladıklarına, gardiyanların aksine başvuruçunun ifadesini öznel kabul ettiklerini gözlemlemiştir.

Mahkeme, olayları açıklığa kavuşturmak için gerekli bazı önlemlerin alınmadığını, örneğin, gözlemlenen boğulma izinin nedenini belirlemek amacıyla hiçbir tıbbi ve teknik uzman raporu istenmediğini belirtmiş ve başvuruçunun etkili bir soruşturmadan yararlanmadığı gerekçesiyle Sözleşmenin 3. maddesinin usul yönünden ihlal edildiğine karar vermiştir.

11. Başvuru Adı : Petrescu / Portekiz

Başvuru No : 23190/17

Başvuru Tarihi : 2 Mayıs 2017

Karar Tarihi : 3 Aralık 2019

Konu : Cezaevindeki aşırı kalabalığın, hijyen ve ısıtma yokluğunun, kişisel alan azlığının, işe, eğitsel veya kültürel faaliyetlere ya da spora erişim olmamasının Sözleşme'nin insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele yasağını düzenleyen 3. maddesinin ihlali olduğu.

Olaylar : Başvurucu, Daniel Andrei Petrescu 1987 doğumlu bir Romanya vatandaşı olup Grândola'da (Romanya) yaşamaktadır.

Bay Petrescu, hırsızlık ve suç tasarlama sebebiyle hakkında hükmedilen 7 senelik hapis cezasının uygulanması amacıyla 2012'de tutuklanmış ve Lizbon polis cezaevinde tutulmuştur. Bay Petrescu 9 Mart 2012 ve 17 Ekim 2014 –19 Aralık 2016 yılında ayrıldığı Pinheiro da Cruz Cezaevi'ne transfer edildiği tarih– tarihleri arasında bu cezaevinde tutulmuştur.

Bay Petrescu başvurusunda özellikle tutukluluk şartlarından, bilhassa cezaevindeki aşırı kalabalıktan, hijyen ve ısıtma yokluğundan ve sağlığa zararlı koşullardan şikâyet etmiştir.

İhlal İddiaları : Başvurucu, Madde 3'e (insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele yasağı) dayanarak, Portekiz'de insanlık dışı ve aşağılayıcı şartlar altında tutuklu kaldığını ileri sürmüştür.

Karar :

Madde 3 (insanlık ya da aşağılayıcı muamele yasağı)

1. Kabul edilebilirlik

Bay Petrescu, tutukluluk şartları hakkında şikâyette bulunmak için idari ya da adli herhangi bir adım atmamıştır. Bu nedenle Hükümet, Mahkeme'den, başvuruyu iç hukuk yollarının tüketilmemesi sebebiyle reddetmesini talep etmiştir.

Önleyici hukuk yollarına ilişkin olarak, Mahkeme, aşağıdaki sebeplerle, yerel hukukun, iddia edilen ihlalin devamını önlemek ya da Bay Petrescu'nun tutukluluk şartlarında bir iyileşmeyi güvence altına almak için yeterli derecede erişilebilir ve etkili bir yol sunmadığı kanaatine varmıştır.

İlk olarak, cezaevi müdürüne, Cezaevi Hizmetleri Genel Müdürlüğü veya Cezaevi Hizmetleri Genel Müfettişliğine iletilecek bir talep, şikâyet ya da raporlama, etkili bir hukuk yolu değildir; zira bu organlar, cezaevi yetkililerine doğrudan mesul olduklarından, bu alanda hüküm vermek için gerekli bağımsızlığa sahip değildir.

İkinci olarak, Hükümet, Bay Petrescu'nun, tutukluluk şartlarının iyileştirmesi hakkında bir karar verilmesi için idari mahkemelere ya da infaz hâkimine başvurabileceğini iddia etmiştir. Ancak, böyle bir yolun etkili olacağına dair hiçbir delil sunulmamıştır. Dahası, ilgili dönemde cezaevlerindeki aşırı kalabalığa ilişkin yapısal bir probleme –ki bu durum ülkedeki cezaevlerinin yarısını etkilemeye devam etmiştir– işaret eden ulusal ve uluslararası çok sayıda rapor göz önünde tutulduğunda, bu problemin yalnızca Bay Petrescu'yu etkilemediği anlaşılmıştır. Dolayısıyla, bu mahkemeler lehe bir karar verecek olsalardı bile, cezaevi yetkilileri böyle bir kararı uygulamakta zorluluklarla karşılaşacaktı.

Üçüncü olarak, Ombudsman kararları bağlayıcı değildir. Ombudsman yalnızca tavsiye vermiş ve Hükümet bu tavsiyelerin şikâyet edilen tutukluluk şartlarında hızlı bir iyileşmeyi güvence altına alabileceğini göstermemiştir.

Tazmin edici hukuk yollarına ilişkin olarak, Hükümet, bahsettiği tazmin edici hukuk yolları ile ilgili hiçbir örnek belirtmemiştir.

Sonuç olarak, Mahkeme, Portekiz hukukunda Bay Petrescu'ya tutukluluk şartlarına ilişkin olarak sağlanan önleyici ve/veya tazmin edici bir hukuk yolu olduğuna yeterli kesinlikte karar verilmesinin mümkün olmadığına kanaat getirmiştir.

2. Esas

Lizbon polisinde geçirdiği sürede, Bay Petrescu aşağıdaki muamelelere maruz kalmıştır:

- Kişisel alanın 3 metrekareden az olduğu çeşitli çoklu hücrelerde tutulduğu süreçte, müteakip olmayan 376 gün boyunca aşağılayıcı muamele;
- Kişisel alanın 3-4 metrekare olduğu çeşitli çoklu hücrelerde tutulduğu süreçte, müteakip olmayan 385 gün boyunca insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele. Ayrıca, bu hücrelerde ısıtma olmayıp, sıhhi alanlar hücrenin geri kalanından ara duvarla kısmen ayrılmıştır; birkaç mahkûmun aynı hücreyi paylaştığı bir yerde bu kabul edilebilir bir durum değildir. Bu süreçte başvurucunun işe, eğitsel veya kültürel faaliyetlere ya da spora erişimi olmamıştır.
- Sıhhi alanın odanın geri kalanından göğüs hizasında bir ara duvarla kısmen ayrıldığı bir hücreyi başka bir mahkûmla paylaştığı süreçte, 36 gün boyunca insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele

Pinheiro da Cruz Cezaevinde geçirdiği sürede, Bay Petrescu, kişisel alanın 1.79 metrekare olduğu ve sıhhi alanın odanın geri kalanından göğüs hizasında bir ara duvarla kısmen ayrıldığı bir hücrede geçirdiği süreçte, 18 gün boyunca insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleyle maruz kalmıştır.

Sonuç olarak, Mahkeme Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir. Mahkeme, Portekiz Devletinin bu konuda genel tedbirler uygulamasını tavsiye etmiştir. İlk olarak, mahkûmlara Sözleşme'nin 3. maddesi ile uyumlu tutukluluk şartları temin etmeyi garanti altına almak için tedbirler alınmalıdır. İkinci olarak, iddia edilen ihlalin devamını önlemek veya mahkûmların tutukluluk şartlarının iyileşmesini garanti altına almalarını sağlamak için bir hukuk yolu sağlanmalıdır.

- 12. Başvuru Adı** : Tagiyev ve Huseynov / Azerbaycan
- Başvuru No** : 13274/08
- Başvuru Tarihi** : 7 Mart 2008
- Karar Tarihi** : 5 Aralık 2019

Konu : Ulusal mahkemelerin başvuruçuların yayımladıkları yazıda yer alan görüşlerini bağlam içerisinde değerlendirmeksizin ve başvuruçuların din hakkındaki görüşlerini kamuya iletme hakları ile dindar kişilerin inançlarına saygı hakları arasında denge kurmaya çalışmaksızın başvuruçuları hapis cezasına mahkûm etmesinin demokratik bir toplumda gerekli olmadığı ve dolayısıyla ifade özgürlüğünün ihlali olduğu.

Olaylar : Başvuruçular Rafiq Nazir oğlu Tagiyev ve Samir Sadagat oğlu Huseynov sırasıyla 1950 ve 1975 doğumlu iki Azerbaycan vatandaşıdır. Merhum Tagiyev ünlü bir müellif ve köşe yazarı olup Bakü’de yaşamıştır. Bay Huseynov ise Lankaran’da (Azerbaycan) yaşamak olup ve *Sanat Gazeti*’nin (*Sanat Gazetesi*) genel yayın müdürü olarak çalışmıştır.

Dava, başvuruçuların Kasım 2006 tarihinde Bay Tagiyev’in Doğu ve Batı’ya ait değerleri karşılaştırdığı bir serinin bir parçası olarak *Sanat Gazeti*’de yayımladıkları bir yazı dolayısıyla mahkûmiyetlerine ilişkindir. “Avrupa ve biz” başlıklı yazı, çeşitli Azerbaycan ve İran kökenli dindar kişiler ve grupların eleştirisine ve başvuruçuların ölümü için çağrıda bulunan dini bir fetvaya neden olmuştur.

Yazının yayımlanmasından kısa bir süre sonra başvuruçular aleyhine dinsel kin ve nefrete teşvik etme sebebiyle dava açılmıştır. Yerel mahkeme başvuruçuların tutuklu yargılanmasına karar vermiştir.

Davada görevli soruşturmacı yazının adli dilbilimsel ve İslami açıdan değerlendirmesini talep etmiştir. Sonuç rapor, bazı görüşleri –özellikle İslam’da ahlak, Peygamber Muhammed, Avrupa’da yaşayan Müslümanlar ve Doğulu filozoflara ilişkin olanları– dinsel kin ve nefrete teşvik olarak nitelendirmiştir.

Mayıs 2007’de, yerel mahkemeler, bu raporda varılan sonuçları uygun bularak başvuruçuları üzerlerine atılı suçtan suçlu bulmuş ve başvuruçuları sırasıyla 3 ve 4 senelik hapis cezasına mahkûm etmiştir. Başvuruçuların mahkûmiyetlerine istinaden yapmış oldukları tüm başvurular başarısız olmuştur.

Başvuruçular 1 yıldan uzun bir süre tutuklu kaldıktan sonra Aralık 2007’de cumhurbaşkanı özel affını takiben serbest bırakılmıştır.

İhlal İddiaları : Başvuruçular, Madde 10’a (ifade özgürlüğü) dayanarak, mahkûmiyetlerinin haksız ve ölçüsüz olduğunu ileri sürmüştür.

Karar : İlk olarak Mahkeme, başvuruçuların mahkûmiyetlerinin ifade özgürlüğü haklarına müdahale teşkil ettiği noktasında bir ihtilaf olmadığını not etmiştir. Bu müdahalenin ulusal hukukta –Ceza Kanunu m. 283– bir temeli olup, söz konusu müdahale başkalarının haklarının ve düzenin korunması amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Hükümet, başvuruçuların yazısının İslam’a yönelik kötuleyici bir saldırı teşkil etmesi, dini duyguları incitmesi ve dini duygulara hakaret etmesi sebebiyle, mahkûmiyetin zorlayıcı toplumsal bir ihtiyacı karşıladığını ileri sürmüştür.

Öte yandan Mahkeme, yazının bir bütün olarak okunmasından, yazının esasen Batı ve Doğu’ya ait değerlerin karşılaştırması olduğunu ve dolayısıyla sadece dini inançlar bağlamında değil, ayrıca kamu yararı güden bir konu –yani, toplumda dinin rolü– hakkında bir tartışma olarak incelenmesi gerektiğini tespit etmiştir.

Ayrıca Mahkeme, ulusal mahkemelerin, başvuruçuların mahkumiyetini “ilgili ve yeterli” sebeplerle gerekçelendiremediğini tespit etmiştir. Mahkemeler, yazıdaki belirli görüşlerin hangi sebeplerle dinsel kin ve düşmanlığa teşvik olarak sınıflandırıldıklarına dair hiçbir açıklama yapmaksızın, adli raporu yalnızca onaylamıştır. Esasen rapor, söz konusu görüşler ile ilgili hukuki nitelendirme yapmış, dolayısıyla dile ve dine ilişkin sorunların çözülmesinin çok ötesine geçmiştir. Böylesi bir durum, tüm hukuki konuların münhasıran mahkemeler tarafından çözülmesi gerektiğini vurgulayan Mahkeme için kabul edilebilir değildir.

Ek olarak, mahkemeler, görüşleri yazıdaki bağlamları içerisinde değerlendirmemiştir. Mahkemeler ne kamu yararını ne yazarın niyetini ne de, özellikle, provokasyon veya mübalağanın meşru bir temeli olup olmadığını dikkate almıştır.

Nitekim, mahkûmiyet kararlarında mahkemeler, başvuruçuların din hakkındaki görüşlerini kamuya iletme hakları ile dindar kişilerin inançlarına saygı hakları arasında denge kurmaya dahi çalışmamıştır.

Son olarak Mahkeme, başvuruçuların mahkûmiyetinin hiçbir haklı gerekçesi olmadığını tespit etmiştir. Böylesi ağır bir ceza, basını dini ve dinin toplumdaki rolünü açıkça tartışmaktan caydırabilecek ve genel olarak Azerbaycan’da ifade özgürlüğü üzerinde caydırıcı bir etki (*chilling effect*) yapabilecektir.

Mahkeme, başvuruçuların mahkûmiyetlerine karar verilmesinin orantısız olduğu, dolayısıyla “demokratik bir toplumda gerekli” olmadığı ve Madde 10’u ihlal ettiği sonucuna varmıştır.

- 13. Başvuru Adı** : Kirdök ve Diğerleri v. Türkiye
Başvuru No : 14704/12
Başvuru Tarihi : 12/03/2012
Karar Tarihi : 03/12/2019
Karar Linki : [Kirdök ve Diğerleri / Türkiye](#)

Olaylar :

Başvurucular, Mehmet Ali Kirdök, Mihriban Kirdök ve Meral Hanbayat İstanbul'da yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarıdır ve avukatlık mesleğini icra etmektedirler.

2011 yılında İstanbul Başsavcılığı, Abdullah Öcalan ile PKK arasında gizli şekilde iletişim kurulmasını engellemek için bir ceza soruşturması açmıştır. Ağır Ceza Hakimliği ise bu soruşturma kapsamında önceki gün hakkında tutuklama kararı verdiği şüpheli avukat Ü.S.'nin başvurucularla birlikte kullandığı hukuk bürosunda arama ve el koyma yapılmasına karar vermiştir. Kolluk kuvvetlerinin yaptığı arama ve el koyma işlemi İstanbul Barosu'nun gönderdiği gözlemci önünde yapılmıştır. Kolluk kuvvetleri, bürodaki tüm avukatların ortak kullandığı bilgisayardaki verilere ve başvuru Meral Hanbayat'a ait flaş diske el koymuştur. Bunun üzerine başvurucular kendileri adına ve Ü.S.'yi temsilen alınan belgelerin, müvekkilleriyle kurdukları mesleki ilişkileriyle ilgili olan özel belgeler olduğunu ve bu belgelerin Ü.S. hakkındaki soruşturmaya bir ilgisi olmadığını belirtmiş ve bu sebeple belgelerin alınmasına itiraz etmişlerdir. Savcılık, başvurucuların bürosundan alınan belgelerin soruşturmaya ilgili olup olmadığını henüz belirlemediğini ifade etmiş, Ağır Ceza Mahkemesi ise bu belgelerin hukuka uygun şekilde elde edilmiş olmasını gerekçe göstererek başvurucuların itirazını reddetmiştir.

İhlal İddiaları :

Başvurucular, soruşturmaya ilgili olmayan ve müvekkilleriyle kurmuş oldukları mesleki ilişkilerine ait özel belgelere el konulması ve bu belgelerin kopyalanması sebebiyle özel ve aile yaşamına saygı hakkının (İHAS m. 8) ve bu itiraz sürecinde etkili başvuru hakkının (İHAS m. 13) ihlal edildiğini iddia etmişlerdir.

Karar :

8. Madde Yönünden:

Mahkeme, mevcut olayda soruşturmanın kapsamında olmayan avukatlar ve onların müvekkilleriyle kurduğu mesleki ilişkiye dayanan verilere kolluk kuvveti tarafından el koyulmuş olmasını dikkate almaktadır. İç hukuktaki mahkemenin verdiği arama ve el koyma kararının Ü.S. hakkındaki soruşturma kapsamındaki belgeleri

içerdiği bilinmektedir. Kolluk kuvvetleri tarafından yapılan işlemde mevcut soruşturmaya ilişkin spesifik materyaller yerine bürodaki tüm verilere el konulmuştur. El koyulan belgelerin hangisinin söz konusu soruşturma veya müvekkil/avukat ilişkisine ait olup olmadığıyla ilgili bir değerlendirme mekanizması yoktur, bürodaki tüm evraklar alınmıştır. Mahkeme' ye göre, başvuranlar iç hukukta el koyulan belgelerin müvekkilleriyle olan profesyonel ilişkilerine ait olduğunu belirttikten sonra yargı yetkililerinin artık o belgeleri iade etmesi veya uygun şekilde yok etmesi gerekir. Ancak iç hukuktaki mevzuat ve uygulama yargı makamları tarafından bu yükümlülüğün yerine getirilmemesinin sonuçları konusunda net değildir. Ağır ceza mahkemesinin el koyma işleminin hukuka uygun olduğunu belirterek başvuruyu reddetmesi, savcılığın belirttiği gibi daha evrakların soruşturmaya bağlantılı olup olmadığının dahi belli olmadığı şeklinde anlaşılabilir evraklar üzerine detaylı bir inceleme yapılmadan bu kararın verilmesi mesleki gizlilik kapsamındaki konularda sıkı bir koruma uygulanmadığını göstermektedir. Son olarak hükümet tarafından zararın giderilmesi için gösterilen CMK m. 141 el koyma sonucu alınan evrakların iadesine ve yok edilmesine imkan tanımamaktadır.

Mahkeme, bu gerekçelerle, müdahalenin herhangi bir baskın toplumsal ihtiyaca karşılık gelmemesi, ulaşılmak istenen meşru amaçlarla orantılı olmaması ve demokratik bir toplumda gerekli olmaması nedeniyle İHAS 8. maddenin ihlal edildiğine karar vermiştir.

13. Madde Yönünden:

Mahkeme, mevcut davada yeterli usul güvenceleri bulunmamasına dayanarak Sözleşme'nin 13. maddesi yönünden yapılan şikayetlerin Sözleşme'nin 8. Maddesi kapsamında incelenmiş olması nedeniyle 13. maddeyle ilgili herhangi bir inceleme yapmamıştır.

41. Madde Yönünden:

Mahkeme, Türkiye'nin her başvurana manevi tazminat olarak 3.500 euro ve yargılama masrafları için ise başvuranların tamamına toplam 3.000 euro ödemesine karar vermiştir.

- 14. Başvuru Adı** : Makeyan ve Diğeleri v. Ermenistan
- Başvuru No** : 46435/09
- Başvuru Tarihi** : 26/08/2009
- Karar Tarihi** : 05/12/2019
- Karar Linki** : [Makeyan ve Diğeleri / Ermenistan](#)
- Olaylar** :

Başvurucular Petros Makeyan, Shota Saghatelyan ve Ashot Zakaryan Ermenistan vatandaşıdır ve Ermenistan'da yaşamaktadır.

Başvurucular, 2008 seçimlerinde ana muhalefet partisi adayı Levon Ter-Petrosyan'ın kampanyasında yer almışlardır. Başvurucular, Gyumri oy kullanma merkezindeki seçim komisyonu üyeleriyle tartışarak komisyonun yarım saat çalışmasını durdurduğu için 9 Şubat 2008'deki seçimin ertesi günü kendilerine karşı ceza davası açılması sonucu gözaltına alınıp sonrasında tutuklanmıştır. Seçim komisyonundaki 11 kişi, başvuruçuların Gyumri oy kullanma merkezinde kendileriyle kavga ettiğini, kendilerini tehdit ettiğini ve darp ettiğini belirtmiştir. Başvurucular, oy sandıklarını ayrı ayrı ziyaret ettiklerini ve oy sandıklarını doldurma, yanlış kimlikle oy kullanma gibi konularda itirazlarını ilettiklerini belirtip, kendilerine karşı yapılan saldırı, hakaret ve tehdit suçlamalarını reddetmiştir. Mayıs 2008'deki duruşmada 9 şahidin 7'si mahkeme öncesi verdikleri ifadeleri geri çekerek başvuruçuların kendilerine yol gösterdiğini ifade etmiştir. Ancak şahitlerden biri mahkeme öncesi ifadesini tekrar etmiştir. Ayrıca duruşma öncesi şikayetçi olup sonrasında duruşmaya katılmayan şahitler duruşmaya katılmama sebebi olarak tehdit edilmelerini göstermiştir. Haziran 2008'de başvuruçular mahkeme tarafından suçlu bulunmuştur. Petros Makeyan ve Ashot Zakaryan birkaç yıl hapis cezasına mahkum edilmiştir. Shota Saghatelyan da ceza almış olmasına rağmen tahliye edilmiştir. Yerel mahkeme, tanıkların korktukları için ifadelerini değiştirdiklerini düşünüp yargılama öncesi beyanları dikkate alarak karar vermiştir. Bazı tanıkların tacize uğradıkları gerekçesiyle mahkemeye gelmemesi de mahkemenin kararına gerekçe olmuştur. Başvurucular, temyiz başvurularından da sonuç alamamıştır. Petros Makeyan ve Ashot Zakaryan Haziran 2009'da çıkan af sebebiyle tahliye olmuştur.

İhlal İddiaları :

Başvurucular, yerel mahkemenin duruşma esnasındaki beyanlar yerine yargılama öncesi beyanlara dayanarak kendileri suçlu bulmasından dolayı adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Karar :

Mahkeme, delil değerlendirmesinin yerel mahkemeye ait bir iş olduğunu ifade etmiş; ancak keyfilik veya açık bir mantıksızlık varsa uluslararası mahkemenin konuya dair değerlendirme yapacağını belirtmiştir. Tanık delillerinin değerlendirilmesine ilişkin olarak Mahkeme'nin görevi tanık ifadelerinin düzgün bir şekilde kabul edilip edilmediğine karar vermek değil, yargılamaların bir bütün olarak adil olup olmadığıyla ilgilenmektir. Davaların adil olması için bir mahkemenin ilke olarak, bir tanığın duruşma esnasındaki ifadesine, soruşturma aşamasındaki ifadeden daha fazla ağırlık vermesi gerekmektedir. Ancak mevcut davada yerel mahkeme tanıkların duruşma öncesi ifadelerine neden daha fazla ağırlık verdiğini yeterli gerekçelerle açıklamıştır. Mahkeme, yerel mahkemenin oy kullanma merkezindeki olaylarla ilgili birbiriyle çatışan ifadeler arasında bir seçim yapmak zorunda olduğunu belirtmiştir. Bazı tanıkların korkudan dolayı tanıklıktan çekilmesi ve bir tanığın soruşturma aşamasındaki beyanlarını tekrar etmesi mahkemenin verdiği karar açısından etkili olmuştur. Ayrıca verilen karar sonrası başvuruculara temyiz hakkı da tanınmıştır. Mahkeme, duruşmadaki delil değerlendirmesinin keyfi veya mantıksız olmadığını ve yargılamanın bir bütün olarak adil olduğunu belirterek başvurucuların adil yargılanma hakkının ihlal edilmediğine karar vermiştir.

15. Başvuru Adı : Khizanishvili ve Kandelaki v. Gürcistan

Başvuru No : 25601/12

Başvuru Tarihi : 20 Nisan 2012

Karar Tarihi : 17 Aralık 2019

Karar Linki : [Khizanishvili ve Kandelaki v. Gürcistan](#)

Konu : Başvurucuların pay sahibi oldukları taşınmazın yıkılması sonucu yeterli tazminat miktarını alamamalarının mülkiyet hakkı ihlali olduğu.

Olaylar : Başvurucular Lali Khizanishvili ve Giorgi Kandelaki sırasıyla 1963 ve 1955 doğumlu Gürcistan vatandaşlarıdır. Bayan Khizanishvili 2017 yılında vefat etmiş ve başvurusu annesi tarafından takip edilmiştir. Bay Kandelaki Tiflis'te yaşamaktadır.

Başvurucular, Tiflis'in merkezinde, Gotsiridze metro durağının yakınında ticari işletmelerin olduğu bir binada pay sahibidir. Bina 2007 yılında belediye başkanlığının emri ile yıkılmıştır. Basında yıkımın, hukuka aykırı bir şekilde inşa edilen veya göze hoş gelmeyen binaların yıkılması kampanyasının bir parçası olduğu yer almıştır.

Mahkemeler binanın hukuka aykırı bir şekilde yıkıldığını tespit etmiş ve belediye başkanlığının başvurucuların zararını tazmin etmesi gerektiğine karar

vermiştir. İlk derece mahkemesi, başvuruçuların binadaki payları için binanın piyasa değerini dikkate alarak ancak arsanın değerini, başvuruçuların halen arsayı ellerinde tutmaları nedeniyle, hariçte bırakarak ilk başvuruçuya yaklaşık 80.000 Euro ve ikinci başvuruçuya yaklaşık 62.000 Euro ödenmesi gerektiğine hükmetmiştir.

Temyiz sonucunda, tazminat bedeli, yıkılmış malzemenin piyasa değeri dikkate alınarak hazırlanan rapora binaen ilk başvuruçusu için yaklaşık 1.000 Euro'ya ve ikinci başvuruçusu için 617 Euro'ya indirilmiştir. Temyiz mahkemesi Eylül 2011'de başvuruçuların esasa ilişkin temyiz talebini reddetmiştir.

İhlal İddiaları : Başvuruçular, hükmedilen tazminat bedelinin mülklerinin haksız bir şekilde yıkımı sonucu uğradıkları gerçek zararı tazmin etmediğini iddia ederek İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 1 numaralı Ek Protokolü'nün 1. maddesi (mülkiyetin korunması) kapsamında şikayette bulunmuştur.

Karar :

Mahkeme, başvuruçuların, yıkılan binanın üzerinde bulunduğu arsa üzerindeki haklarından mahrum kalmadığını belirtmekle birlikte yıkımın kendisinin mülk üzerinde fiili kamulaştırma sonucuna yol açtığını belirtmiştir. Yetkili merciler böylece başvuruçuların mülkiyet hakkından özgür bir şekilde istifade etme hakkına müdahale etmiştir.

Ayrıca, yerel mahkemeler tartışmasız bir şekilde yıkımın herhangi bir hukuki temeli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Dolayısıyla müdahale hukuka uygun değildir ve kamu yararı gütmemektedir. Bununla birlikte kamu yararının mevcudiyeti ne yerel mahkemeler düzeyinde ne de Mahkeme önünde tartışılmıştır.

Haliyle temel soru tazminat bedelinin yeterli olup olmadığıdır.

Temyiz mahkemesi ilk derece mahkemesi tarafından hükmedilen tazminat tutarını indirirken yıkım sonucu ortaya çıkan inşaat malzemesinin piyasa değerini dikkate alarak farklı bir yöntemle hesaplama yapılan bir rapora dayanmıştır. Temyiz mahkemesi bu yaklaşımın benzer olaylarda taşınmazın değerinin hesaplanmasında uygulanan yöntemle bağdaştığını iddia etmiştir. Ancak, temyiz mahkemesi bu benzer davaların tam olarak hangi davalar olduğundan veya bu davaların mevcut dava ile ne ölçüde bağdaştığından bahsetmemiştir. Ayrıca mahkeme olayı açıklığa kavuşturmak için ayrı bir bilirkişiden rapor alma yolunu da kullanmamıştır.

Dahası, temyiz mahkemesi, işlevsel haldeki bir bina ile yıkılmış bir binanın kalıntıları arasındaki açık değer farkı göz önünde bulundurulduğunda, bu şekilde yapılan hesaplamanın ve hükmeden tazminat bedellerinin adil ve yeterli olup olmadığını değerlendirmemiştir.

Bu yaklaşımın bir sonucu olarak, başvurucuların mülkiyet hakları açıkça ihlal edilerek başvurucuların makul olarak bekleyebilecekleri tam tazminat bedeline hükmedilmemiştir.

Özetle, benimsenen yaklaşıma ve tazminat bedeline tatmin edici bir açıklama getirilmemiştir. Hükümetin iddialarının aksine, böyle ciddi bir ihmal, ne sonraki nihai ödemeler, alıcıların binadaki payları için ödedikleri ilk bedel ve binanın üzerinde bulunduğu arsa ne de alıcıların bu arsa üzerindeki mülkiyet hakkı sahipliklerinin devam ettiği belirtilerek denkleştirilebilir.

Mahkeme, başvurucuların taşınmazlarının haksız bir şekilde yıkımı sonucu yeterli bir tazminat bedeline hükmedilmediği ve dolayısıyla oybirliğiyle Sözleşme Ek Protokol 1 madde 1'in ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

Adil Tazmin (Madde 41)

Mahkeme, Gürcistan'ın her bir başvurucuya 3.000 Euro tutarında manevi tazminat ödemesine hükmetmiştir.

16. Başvuru Adı : A.S. v. Norveç ve Abdi İbrahim v. Norveç

Başvuru No : sırayla 60371/15 ve 15379/16

Başvuru Tarihi : sırasıyla 25 Kasım 2015 ve 17 Mart 2016

Karar Tarihi : 17 Aralık 2019

Karar Linki : [A.S. v. Norveç](#) ve [Abdi İbrahim v. Norveç](#)

Konu : Norveç makamlarının, başvurucuların çocuklarını genç yaşta koruma altına almasının, başvurucuların rızası hilafına ilk olayda uzun dönem koruyucu aile bakımının sonlandırılması talebini reddetmesinin ve ikinci olayda çocuğun koruyucu aile tarafından evlat edinilmesine izin vermesinin, ayrıca başvurucuların çocukları ile iletişim kurmasına izin vermemesinin Sözleşme'nin 8. maddesini (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlal ettiği.

Olaylar : Her iki olayda da başvurucular, çocukları gözetim altına alınan ve koruyucu aileye teslim edilen kadınlardır. İlk olayda yetkili merciler koruyucu aile gözetimini sonlandırmayı reddetmiş ve ikinci olayda ise çocuk koruyucu ailesi tarafından evlat edinilmiştir. Her iki olay da başvurucuların rızası hilafına gerçekleşmiştir.

İlk davadaki başvurucu A.S. 1968 doğumlu Polonya vatandaşı iken ikinci davadaki başvurucu Mariya Abdi İbrahim 1993 doğumlu Somali vatandaşıdır.

İlk başvurucunun 2009 doğumlu oğlu önce acil bakım altına alınmış ve akabinde 2012 yılında koruyucu aileye teslim edilmiştir. Başvurucu 2014 yılında

koruyucu aile bakımının sona erdirilmesi için başvuruda bulunmuş; ancak Şehir Mahkemeleri Mart 2015'te başvurucunun talebini reddetmiş, başvurucunun iletişime geçme isteğini kabul etmemiş ve koruyucu ailenin adresini gizli tutmuştur.

Şehir Mahkemeleri, çocuğun gelişim problemleri olduğunu ancak koruyucu aileye teslim edilmesinden sonra gelişme gösterdiğini belirtmiştir. Başvurucu 2012 yılında verilen koruyucu aile gözetimi kararının makul olduğunu kabul etmiş; ancak sonrasında aldığı özel dersler sayesinde ebeveynlik yeteneklerinin geliştiğini ifade etmiştir.

Şehir Mahkemeleri başvurucunun çocuğu ihmal ettiği hususunu kabul edip etmediğini sorgulamış ve başvurucunun aldığı tedbirlerin ebeveynlik kapasitesi üzerinde yeterli düzeyde etkiye sahip olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Şehir Mahkemeleri ayrıca başvurucunun çocuğu ile iletişime geçtiği seanslarda başvurucunun çocuğun bakış açısını ve ihtiyaçlarını kavrayamadığı sonucuna ulaşmıştır.

Şehir Mahkemeleri ayrıca çocuğun koruyucu ailesine çok alıştığını ve aileden ayrılmasının çocuğa zarar vereceğini belirtmiştir. Başvurucunun Yüksek Mahkeme ve Temyiz Mahkemesine yaptığı başvurular reddedilmiştir.

İkinci başvurucunun oğlu başvurucunun mülteci statüsü aldığı Norveç'e taşınmasından önce 2009 yılında Kenya'da doğmuştur ve Aralık 2010'da acil aile koruması altına alınmıştır. Çocuk Hristiyan bir ailenin gözetimi altına yerleştirilmiş başvurucu ise oğlunun ya kuzenlerinin yanına verilmesi ya da Somali'ye veya Müslüman bir ailenin gözetimi altına verilmesi gerektiğini iddia etmiştir.

Yetkili merciler koruyucu ailenin çocuğu evlat edinmesi için başvuruda bulunmuştur. Evlat edinme sonucunda başvurucunun çocuk ile iletişimi kalmayacak ve başvurucunun ebeveynlik hakları ortadan kalkacaktır. Başvurucu çocuğun koruyucu ailesi ile oldukça uzun bir süre vakit geçirdiğini ve sıkı bir ilişki içinde olduğunu belirtmiş; ancak çocuğunun kültürel ve dini geleneklerini devam ettirebilmesi için çocuğu ile iletişim içinde kalması gerektiğini belirterek kararı temyiz etmiştir.

Yüksek Mahkeme Mayıs 2015'te oyçokluğu ile başvurucunun temyiz talebini reddetmiş ve çocuğun evlat edinilmesine izin vermiştir. Diğer hususların yanında, mahkeme çocuğun Hristiyan bir aile tarafından evlat edinilmesinin sonucu olan etnik, kültürel ve dini açılardan ortaya çıkan hususları da incelemiştir. Başvurucunun temyiz başvurusu Eylül 2015'te reddedilmiştir.

İhlal İddiaları : İlk olaydaki başvurucu, çocuğun koruyucu aile gözetiminin sona erdirilmesi talebinin ve çocukla iletişime geçme talebinin reddinin ve çocuğun adresinin kendisi ile paylaşılmamasının 8. maddeyi (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlal ettiğini iddia etmiş ve 25 Kasım 2015'te İHAM'a başvuruda bulunmuştur.

İkinci olaydaki başvurucu ebeveynlik haklarının elinden alınması ve çocuğun evlat edinilmesine izin verilmesine ilişkin olarak madde 8 ve madde 9 (düşünce, vicdan

ve din özgürlüğü) kapsamında başvuruda bulunmuştur. Başvuru tarihi 17 Mart 2016'dır.

Karar :

Her iki olay bakımından inceleme

Mahkeme [Strand Lobben v. Norveç](#) kararında çocuk bakımına ilişkin belirlenen ilkeleri hatırlatmıştır. Kamusal bakımın uygulandığı hallerde yetkili merciler, mümkün olduğu ölçüde aile birleşmesini gerçekleştirmek için gereken önlemleri almalıdır.

Çocuğun ve ebeveynlerin çıkarlarının çatıştığı noktada yetkili merciler adil dengeyi sağlamakla yükümlüdür; ancak çocuğun üstün yararı ebeveynlerin menfaatinin önüne geçebilir. Aile bağları ise ancak çok istisnai hallerde kesilebilir.

Devletlerin çocuğu gözetim altına almaya karar vermede geniş bir takdir yetkisi vardır; ancak Mahkeme ebeveyn ve çocuğun aile ilişkilerinin kısıtlanmasına yol açabileceği için ebeveynin iletişimin kısıtlanması gibi ileri düzey kısıtlamaları değerlendirirken daha katı bir inceleme yapmalıdır.

A.S. v. Norveç

Mahkeme, Şehir Mahkemesi'nin çocuğun koruyucu aile bakımının sona erdirilmesi talebinin reddine hükmeden Mart 2015 tarihli kararında koruyucu aile bakımının "uzun dönemli" olmasının beklenildiğinin belirtildiğine dikkat çekmiştir. Ayrıca, bu noktaya ulaşmadan önceki süreçler de daha uzun süreli bir bakım varsayımına dayanmıştır. Dolayısıyla durum, daha en başından özellikle katı ziyaret rejimi uygulanması suretiyle güçleştirilmiştir.

Mahkeme, Şehir Mahkemesi'nin olay hakkındaki değerlendirmesi hakkında fikir beyan etmek için bir gerekçe bulamamıştır. Ancak, Mahkeme başvurucunun temel ve sezgisel ebeveynlik kapasitesindeki yetersizliklere ilişkin değerlendirmenin belirsiz ve öznel kriterlere dayalı olması dolayısıyla oldukça iddialı olduğunu belirtmiştir.

Mahkeme ayrıca başvurucunun oğlu ile olan ilişkisine nokta koyan Şehir Mahkemesi kararının özellikle de başvurucunun ebeveynlik kapasitesinin geliştiğini iddia ettiği göz önüne alındığında oldukça geniş bir şekilde ve güncel olayları esas alarak temellendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Mahkeme ilgili birçok noktayı değerlendirmiştir; ancak başvurucu lehine olan kanıtları kısıtlı bir değerlendirmeyle veya nedensiz olarak reddetmiştir. Ayrıca, Mart 2015'teki karar eski raporlara dayalıdır: başvurucunun ebeveynlik yetenekleri 2012'de bağımsız olarak değerlendirilmiştir; ancak çocuğun gelişimi 2013'ten 2015'e kadar herhangi bir dış müdahale olmaksızın koruyucu aile tarafından raporlanmıştır.

Koruyucu aile bakımının sona erdirilmesi talebinin reddedilmesi kararı büyük ölçüde çocuğun başvuru ile yaptığı görüşmelerdeki olumsuz tepkilerine dayandırılmıştır. Ancak bu tepkiler seanslar dışında çocuk ile birlikte olan koruyucu aile tarafından da raporlanmıştır. Psikologlar çocuğun annesine neden olumsuz tepkiler gösterdiğine ilişkin açıklamaya katılmamaktadır. Kısaca, Şehir Mahkemesi çocuğun olumsuz tepkilerinin doğası ve nedenleri hakkındaki bulgularına ilişkin kısıtlı bir temel sağlamıştır.

Mahkeme, söz konusu müdahalenin ağırlığını ve menfaatlerin ciddiyetini vurgulayarak başvuru aleyhine sonuçlanan karar verme sürecinin her türlü görüş ve çıkar düzgünce hesaba alınmaksızın yürütüldüğü kararına varmıştır. Mahkeme 8. maddenin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

Abdi İbrahim v. Norveç

Mahkeme başvuru başvurusunu sadece madde 8 kapsamında değerlendirmeye karar vermiştir.

Mahkeme, Bayan Abdi İbrahim'in, çocuğunun kendisine geri verilmesini istemediğini ancak mahkemelerden çocuğun evlat edinilmesi talebinin ve ebeveynlik haklarının kaldırılması talebinin reddedilmesini ve çocuğuyla iletişim hakkının devam etmesini istediğini belirtmiştir. Ancak, yetkili merciler yine de çocuğun yüksek yararına olarak şekilde en azından düzenli görüşme imkânı vererek aile hayatının devamını sağlama yükümlülüğü altındadır.

Mahkeme en başından beri başvuru çocuğu ile olan iletişiminin oldukça kısıtlı olduğunu dolayısıyla gidişatın halihazırda aile bağlarının tamamen ortadan kalkması tehlikesine yol açacak şekilde olduğunu belirtmiştir.

Yetkili mercilerin, ilk bakım kararı geçici bir nitelik taşımaktayken ve en son çare olan evlat edinme sadece mahkemelerin aile birleşmesinin mümkün olmadığı yönündeki dikkatli bir değerlendirmesi sonucu verilebilecekken aile birleşmesini sağlama yolundaki görevlerini ne şekilde yerine getirdiğini anlamak zordur.

Ayrıca, yetkili merciler bizzat kendileri aile birleşimine yönelik önlem alma yükümlülüklerini yerine getirmede başarısız olduklarından aile ilişkilerindeki başarısızlığı evlat edinmeye izin verme gerekçesi olarak gösteremezler.

Yüksek Mahkeme yargılamasındaki temel nokta çocuğun başvuru ile yaptığı birkaç görüşmedeki olumsuz tavrıdır.

Ancak, az sayıdaki bu buluşmadan gelecekteki görüşmelere ve iletişime ilişkin bir sonuç çıkarmak mümkün değildir. Yüksek Mahkeme'nin çocuğun görüşmeler sırasındaki tepkilerinin doğasına ve sebeplerine ilişkin çıkarımlarının temeli de sınırlıdır halbuki bu bulgular yine de evlat edinme sürecinin devamına karar verme açısından önemlidir. Görüşmelerin her zaman olumsuz geçeceğini ve dolayısıyla

çocuğun başvurucu ile iletişiminin tamamen sona erdirilmesinin çocuğun yüksek menfaatine olduğunu ileri sürmeye olanak veren çok az emare vardır.

Son olarak, Yüksek Mahkeme çocuğun annesi ile iletişimin sona erdirilmesinin gerekçelerine odaklanmak yerine çocuğun koruyucu aileden ayrılmasının çocuk üzerindeki etkilerine odaklanmıştır. Yüksek Mahkeme'nin Bayan Abdi İbrahim'in çocuğuyla ailesel ilişkisinin devamından ziyade koruyucu ailenin, iletişime olanak veren "açık evlat edinme"ye yaptığı itiraza önem verdiği açıktır.

Mahkeme, olayın genelini, iletişimin devamını ve özellikle kültürel ve dini geçmişi temel alarak, yetkililerin başvuranın ve çocuğun aile hayatına yeterince önem vermediği sonucuna ulaşmıştır.

Mahkeme, müdahalenin ağırlığını ve menfaatlerin ciddiyetini vurgulayarak çocuğun evlat edinilmesine ve başvurucunun ebeveynlik haklarının sona erdirilmesine yol açan sürecin başvurucunun görüşleri ve çıkarları yeterli bir şekilde dikkate alınmadan yürütüldüğü sonucuna ulaşmıştır.

Mahkeme madde 8.'in ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

Adil Tazmin (Madde 41)

Mahkeme, Norveç'in ilk olaydaki başvurucuya manevi tazminat olarak 25.000 Euro ödemesine hükmetmiştir. İkinci olaydaki başvuru manevi zarar talep etmemiştir.